

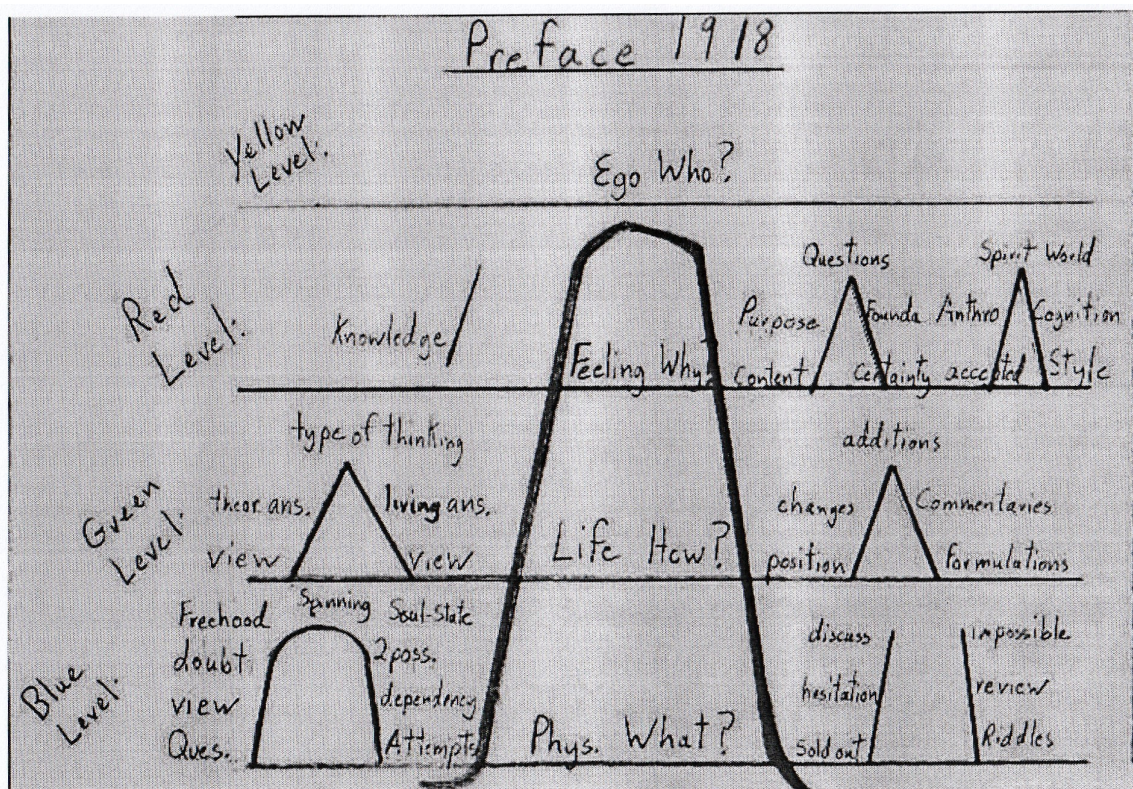
MARK RICCIO

**“A STUDY GUIDE FOR RUDOLF STEINER”S HEART THINKING”
2006**

**GHID PENTRU STUDIAREA GÂNDIRII INIMII
LUI RUDOLF STEINER**

CUPRINS

Premergător studiului.....	3
Introducere.....	4
Modelele.....	5
Cum lucrăm cu textele.....	6
Bucuria textelor.....	26
Alte exerciții.....	32
Apendice.....	36

Rudolf Steiner despre gândirea-inimii

“Stilul, desigur, necesită o continuitate a gândirii. Oricine își propune să scrie un eseu, și să-l scrie cu stil, trebuie să aibă deja ultima propoziție inclusă în prima. De fapt, ar trebui să acorde mai multă atenție ultimei propoziții decât primei. Iar în timp ce scrie a doua propoziție, ar trebui s-o aibă în minte pe penultima. Doar atunci când ajunge la mijlocul eseului poate să-și permită să se concentreze asupra unei singure propoziții. Iar dacă autorul are cu adevărat talent pentru proză, el va avea înaintea sa întreg eseuul chiar în timp ce-l scrie.”

“Gândiți-vă la multiplele subiecte care sunt cu adevărat teme fundamentale , și la cum a fost necesar să ne construim întreaga structură de gânduri mereu și mereu pornind de la structura de bază: corp fizic, corp eteric, corp astral și Eu... Căci aceasta este și rămâne un fir solid pe care să ne înșirăm gândurile: aceste patru mădulare ale ființei umane și modul în care interacționează ; iar apoi, pe o treaptă mai înaltă, transformarea celor trei mădulare inferioare: al treilea în al cincilea, al doilea în al șaselea și primul în cel de-al șaptelea mădular al ființei umane...Așa schițezi planul sau baza sistemului tău de gânduri, așa cum odinioară zeii au alcătuit planul înțelepciunii lumii. ”

“Pentru cei care caută o și mai strictă școlire , cărțile mele “Adevăr și Cunoaștere” și “ Filozofia Libertății” sunt în mod special potrivite. Aceste două cărți nu sunt scrise ca oricare alta; nici o propoziție nu poate fi așezată decât acolo unde este. Fiecare din aceste cărți reprezintă nu doar o colecție de gânduri, ci un organism-gând. Un gând nu este adăugat altuia, ci fiecare crește organic din precedentul, așa cum creșterea are loc într-un organism. Gândurile trebuie în mod necesar să se dezvolte într-o manieră similară și în cititor. În acest fel cititorul își transformă propria gândire într-una care se creează pe ea însăși. Fără acest tip de gândire, nivelurile superioare ale Rosicrucianismului nu pot fi atinse. Desigur, și un studiu al literaturii spiritual-științifice de bază va școli gândirea; o educație mai energică nu este absolut necesară pentru a absolvi primul nivel al unei instruiri Rosicruciene. ”

Premergător studiului

Acest capitol introduce cititorul într-o nouă modalitate de a citi cărțile lui R Steiner. Înainte de a intra în discuțiile teoretice ale cărții, cititorul va dori poate să practice încercând să facă rezumatul celor două texte de bază (Prefața la ediția din 1918 și Al doilea apendice) pentru gândirea inimii, ca să vadă cât poate intui și singur, fără o cunoaștere preliminară. După fiecare paragraf există un spațiu unde cititorul este invitat să scrie o frază cheie sau o propoziție rezumativă.

Prefața are 6 paragrafe, iar Al doilea apendice are 13. La sfârșitul fiecărei secțiuni cititorul găsește spațiu liber pentru rezumatul paragrafului. Numerele de la începutul fiecărui paragraf semnifică numărul paragrafului și câte propoziții conține acesta. Incepeți prin a citi paragraful, faceți o scurtă adnotare a fiecărui paragraf, scrieți această adnotare în spațiul liber de la sfârșitul fiecărui paragraf, iar apoi copiați-o pentru a doua oară pe ultima pagină a acestei secțiuni. Odată ce ați finalizat ambele texte, studiați adnotările și vedeți dacă puteți identifica modele. Apoi, începeți să citiți și restul cărții.

(Nota traducătorului : *Autorul a copiat în cartea sa paragrafele și a lăsat un spațiu pentru fiecare paragraf în care să faceți propriile rezumate, fără a ști nimic din cuprinsul cărții și să încercați să identificați modelele. Ulterior puteți compara cu studiul lui și vedea dacă ați reușit și în ce măsură. Nu am lăsat aceste spații aici ca să nu ocup "ochiul" cititorului , considerând că cei care doresc își vor face propriile pagini de lucru. Am atașat textele numerotate la sfârșit, Numărul de propoziții din traducerea română corespund cu numărul din această lucrare cu excepția paragrafului 3/1 din Prefață-vezi mențiunea de la pag 7)*

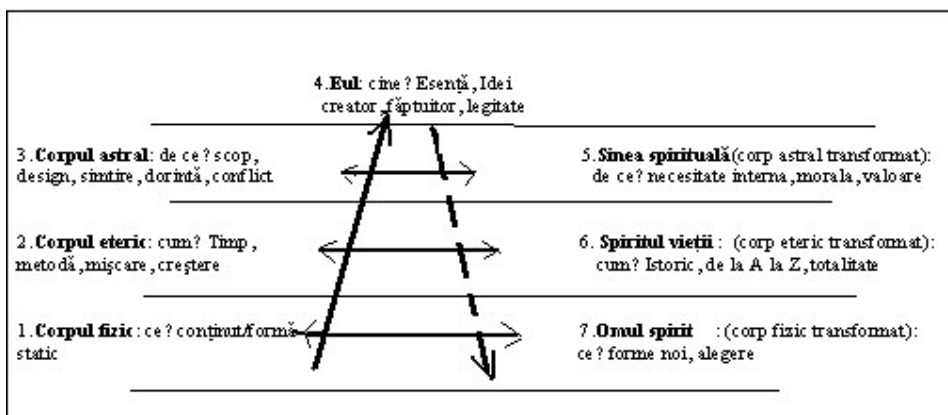
Introducere

Această carte descrie stilul organic de scris al lui Rudolf Steiner, denumit gândirea-inimii. Un text scris de R. Steiner necesită un studiu și o citire organică înainte ca puterea și adevărul său să poată fi accesate. Acest manual prezintă pe scurt acest nou tip de studiu. Cititorii vor face cunoștință cu o metodă organică de a citi lucrările lui R Steiner. Textele de început includ Prefața la editia din 1918 și Al doilea apendice la Filosofia libertății.(1) Aceste texte conțin cele 9 forme principale ale gândirii inimii realizate de Rudolf Steiner. După o perioadă de studiu, cele nouă forme-gând pot fi folosite și în situații practice.

Steiner și-a dorit ca aceasta metodă de gândire a inimii să sporească experiența de viață a oamenilor . Învățând să gândim organic, putem vedea viața și percepe unii pe alții în mod diferit. Pe măsură ce numărul nostru de noțiuni dinamice crește, crește și abilitatea noastră de a iubi. Într-un anumit sens , formele ondulatorii conținute în aceste texte pot fi cunoscute și activate doar de chakra inimii noastre. Studiul în grup al acestor texte naște o legătură caldă și armonizatoare între membrii ei.

Multe dintre sugestiile lui Steiner privind dezvoltarea spirituală nu au fost preluate sistematic de către învățătorii spirituali și nici nu au fost puse într-o formă care să se dovedească sigură. Același lucru este valabil și pentru gândirea inimii. Există o temere că oamenii- prin practicarea sistematică a sugestiilor oferite aici - pot obține diverse capacități spirituale. Igiena fizică, sufletească și spirituală în cazul unei persoane obișnuite lipsește în societatea de azi ; și de aceea nu este recomandat, ca la acest moment, să se facă exercițiile din acest studiu cu *intenția conștientă de a obține facultăți superioare*. Dar vă rog, distrați-vă lucrând

Similară ca formă cu planta arhetipală, ființa umană cu cele șapte mădulare ale sale adaugă mai multă substanță, calitate și culoare celor patru niveluri și celor șapte etape. Cele patru niveluri de bază - fizic (formă și conținut), eteric (metoda), astral (scop sau design) și Eu (esență sau idee) – și întrebările corespunzătoare acestora (ce?, cum? de ce? cine?) creează punctele de vedere ale unei secvențe de gândire specifice gândirii inimii. În diagrama de mai jos se regăsește ființa umană cvadripartită cu cele patru membre polare (perspective) ale Sinei spirituale (necesitatea internă), Spiritul vieții (istoric sau dezvoltare) și Omul spirit (nouă formă și conținut).

În această diagramă se pot vedea conexiunile legice ale polarităților conținute în fiecare dintre niveluri. Legitățile ritmului, creșterii și inversiunii pot fi considerate superflue înainte de fi cu adevărat experimentate în realitate. Cititorul trebuie să treacă de la întreg la parte și de la parte la întreg, pentru a înțelege conceptele flexibile de contracție și expansiune, creștere/amplificare, polaritate, și inversiune. Trăind în legitățile organice, putem descoperi unicitatea acestora în fiecare situație. Comparând părțile unei secvențe începem să ne implicăm în gândirea inimii.

Nici un text al lui Steiner nu este atât de simplu încât să urmeze aceste modele perfect. Cititorul va găsi multe devieri, forme inversate, cu aripi, dificil de descifrat. Misiunea noastră este în primul rând să ne punem întrebări și apoi să stabilim măsura în care opera lui Steiner trăiește în legitățile organice ale creșterii și polarității.

II. Cum să lucrăm cu textele

Scop: Scopul acestei munci cu textul este să dobândim un loc în care ne putem mișca liber printre ideile textului de parcă ar fi note muzicale. Fiecare text este ca o partitură muzicală. Fiecare paragraf împarte formele de gând în secțiuni. Fiecare

propoziție alcătuiește motivul paragrafului. Legile organice ale ritmului, intensificării, polarității și inversiunii devin puncte de vedere pe baza cărora noi structurăm și restructurăm conținutul-idee al textului. Trăim în interiorul ideilor. Gândirea noastră a câștigat patru legi noi și noi începem să gândim cu inimile noastre.

Să vedem gândirea : Diagrame, linii, curbe, culori și simboluri ne ajută să învățăm gândirea inimii. Schițăm, facem notițe, desenăm diagrame și extragem esențialul. Ideile ne devin prieteni intimi. Ne ridicăm deasupra abstracțiunilor pentru a putea trăi liber ideile.

Încercăm să dobândim o vedere de ansamblu a capitolelor și secțiunilor lor. Citim modele și curgeri de gânduri, interconexiuni. Fiecare text devine un organism viu cu cap și coadă, cu traiectoria lui unică.

Mortimer Adler a scris o carte despre cum să citești o carte pentru conținut și formă. El a sugerat să citim cartea de la întreg la parte comparând capitolele, paragrafele și propozițiile. Procedând așa învățăm să vedem modul de gândire al altcuiva. Trebuie să imităm marile idei și formele lor înainte să le facem să fie ale noastre.

Pregătirea adecvată: Dar cum ajungem la asta?

Înainte să ne apucăm să lucrăm pe un text al lui Steiner, grupul trebuie să corecteze traducerea cu ediția germană originală dinaintea de 1926. Aceasta va include de preferință toate aspectele gramaticale, cum ar fi paragrafele, propozițiile și punctuația unică a lui Steiner, liniuțe, asterixuri, etc. Fără un text „corectat”, exersarea cu gândirea inimii este o chestiune arbitrară și confuză.

Textul folosit în acest ghid a fost tradus, numerotat și propozițiile au fost marcate. Anumite locuri pot prezenta dificultăți pentru cititor.

În Prefața la ediția revizuită din 1918 :

- liniuța de după paragraful 2/5 creează un nou paragraf, anume paragraful 3/1
- remarca de la sfârșitul paragrafului 5/5 nu face parte din forma de gândire.

În Al doilea apendice :

- citatul lui Schiller din paragraful 2/4 aparține propoziției 2 în numărătoarea propozițiilor și astfel în paragraf sunt patru propoziții
- citatul titlului lui Fichte din paragraful 6/6 are două propoziții.

*

Să vezi întregul : După ce am verificat textul, în primul rând facem rezumatele și condensările fiecărui paragraf. Începem cu Prefața la ediția revizuită din 1918. Scopul este să avem schița, rezumatul întregului conținut pe o foaie de hârtie. Rezumatele ar trebui să includă scheletul fiecărui paragraf, nu toate detaliile.(4)

Prefața la ediția revizuită din 1918 are 6 paragrafe și primul paragraf (1/9) are nouă propoziții. Când citim putem încercui cuvintele cheie, să clarificăm dificultățile gramaticale și să observăm schimbările tematice din text. În acest

paragraf , cuvintele cheie sunt „întrebări”, „voință liberă” și „suflet”. Schimbarea tematică apare la fiecare trei propoziții.

1/9

1.Există două întrebări esențiale ale vieții sufletești a omului spre care se orientează tot ce vrem să discutăm prin această carte.

2.Prima e dacă există o posibilitate de a considera în așa fel ființa umană, încât această considerare să se dovedească a fi temelie pentru oricare altă considerare care îl întâmpină pe om prin trăire sau știință, considerare despre care însă omul are senzația că nu s-ar putea sprijini pe sine.

3.Prin îndoială și judecată critică o asemenea considerare ar ajunge în domeniul nesiguranței.

4.Cealaltă întrebare este următoarea: are voie omul, ca ființă dotată cu voință, să-și atribuie libertatea, sau libertatea e o simplă iluzie, care se naște în el pentru că nu întrevede firele necesității de care depinde și voința lui, la fel ca orice fenomen al naturii?

5.La această întrebare nu dă naștere o urzeală artificială de gânduri.

6.Ea apare cu totul firesc în fața sufletului aflat într-o anumită dispoziție.

7. Și putem simți că sufletul ar pierde ceva din ceea ce ar trebui să fie, dacă nu s-ar vedea o dată pus, cu cea mai mare seriozitate posibilă, în fața celor două posibilități: libertate sau necesitate a voinței.

8.În această lucrare vrem să arătăm că trăirile sufletești pe care trebuie să le aibă omul prin intermediul celei de a doua întrebări, depind de punctul de vedere pe care poate să-l adopte față de prima.

9.Aici facem încercarea de a dovedi că există o concepție despre ființa umană care poate să ofere un sprijin și restului cunoașterii; iar în continuare vrem să arătăm că prin această concepție dobândim o deplină justificare a ideii libertății voinței, abia atunci când mai întâi descoperim acel domeniu sufletec în care se poate desfășura voința liberă.

Rezumatele paragrafului 1/9

Propoziția 1-3 : două întrebări, prima referitoare la modul de considerare al ființei umane

Propoziția 4-6 : a doua întrebare se referă la Libertate

Propoziția 7-9 : a doua întrebare depinde de prima dacă se găsește domeniul sufletesc

Rezumat final: „ *două întrebări: întrebarea despre libertate depinde de considerarea ființei umane dacă se găsește domeniul sufletesc* „

Propoziția rezumativă finală încearcă să surprindă scheletul paragrafului , nu detaliile individuale. În acest punct dorim să ne facem o simplă imagine de ansamblu a textului , un fel de partitură muzicală în care știm mișcarea generală, dar nu neapărat și notele individuale. Scriind toate rezumatele paragrafelor pe o foaie de hârtie, avem în fața noastră un fel de imagine generală în care pot fi văzute toate cele șase paragrafe.

<u>Cuvinte cheie</u>	<u>Prefața 1918 rezumate</u>
----------------------	------------------------------

Două întrebări	1/9 două întrebări: întrebarea despre libertate depinde de considerarea ființei umane dacă se găsește domeniul sufletesc
Răspuns viu	2/5 nu un răspuns teoretic păstrat în memorie, ci o abordare vie în modul cum e citită cartea
Valoare/cunoaștere	3/1 un fel de cunoaștere care este corect și util
Valoarea cititorului	4/10 valoare pentru cititor : bază pentru știință și cunoaștere spirituală dacă se înțelege modul în care a fost scrisă
Cartea schimbată	5/5 Steiner a adăugat secțiuni și a modernizat vocabularul
2 cărți	6/6 nu avem filozofii noi în carte, ci o a doua carte din punctul de vedere al primei cărți

În diagrama rezumatelor Prefetei fiecare paragraf este condensat într-o propoziție și mai apoi într-un cuvânt cheie. Observați ce frumos se potrivește fiecare propoziție din punct de vedere calitativ în nivelul organic al lui ce, cum, de ce și cine. (cine? Nu este reprezentat direct de un paragraf). Am făcut primul pas : să avem o privire de ansamblu a textului și să comparăm paragrafele.

Prefața și cele patru legi: Pasul următor este să abordăm Prefața din punctul de vedere al celor patru legi : ritm, intensificare/creștere , polaritate și inversiune. Legea ritmului este determinată ca să spunem așa de întrebările : Ce? (contracție), Cum? (expansiune), de ce?(contracție).(5)

Legea intensificării, sau a creșterii , poate fi găsită folosind cele patru întrebări. Oricum , intensificările implică faptul că fiecare paragraf devine mai interior, mai complicat, sau mai amplificat . Lowndes dă un exemplu de categorii de intensificare care sunt valabile în general pentru lucrările lui Steiner.(6)

Acestea sunt:

Categorii de intensificare :

1. conținut și formă
2. metodă
3. design și dorință
4. persoană și idee
5. aspect moral sau necesitate
6. istorie sau vedere de ansamblu

Prefața din 1918

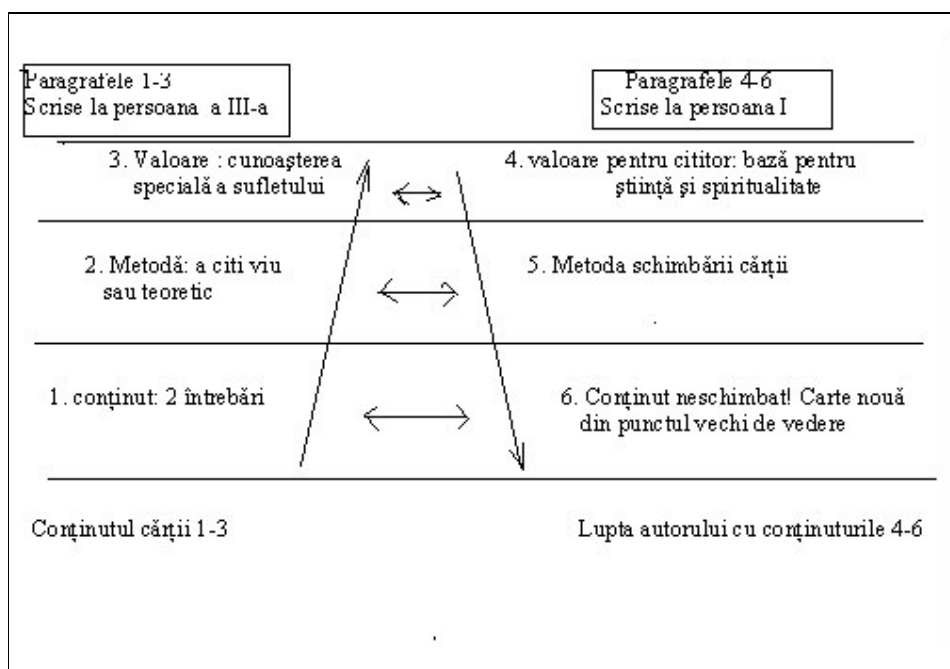
1. două întrebări
2. citește întrebările în mod viu
3. valoarea pentru suflet
4. bază pentru spiritualitate
5. istoria cărții din 1893 în 1918

7. o nouă formă

6.o nouă carte față de original

Se poate pune întrebarea dacă aceste rezumate nu au fost forțate să se încadreze în nivele. Cititorul ar putea să încerce să condenseze textul oricât de mult posibil, și o să vadă ce se naște de aici. Întrebarea este una corectă, dacă ai lucrat cu Prefața câteva săptămâni.

Al treilea punct de vedere este polaritatea . Structura celor patru întrebări și polaritatea formei lor. Polaritatea este contrastul dintre aspectele exterioare și interioare. În Prefață aceste aspecte sunt gesturi subtile. Polaritatea dintre paragraful 1/9 și 6/6 constă în faptul că 1/9 se ocupă cu conținutul cărții(aspectul exterior) și 6/6 ni-l arată pe Steiner regândind conținuturile (aspectul interior). Polaritatea poate fi văzută și ca un contrast între metoda de a citi cartea din paragraful 2/5 și , în 5/5 , modul în care a schimbat cartea. Relația polară dintre 3/1 (cunoașterea este corectă și folositoare) și 4/10 (cunoașterea pentru știință și spiritualitate) se evidențiază prin sublinierea utilității pentru individ care în acest caz este Steiner și cititorul.

Inversiunea este mișcarea de la exterior spre interior și e reprezentată cel mai bine de planta arhetipală a lui Goethe. Michael Chekhov a arătat că în fiecare piesă de teatru există un punct în care întreaga poveste ia o turnură radicală și începe să coboare. (7) Primele trei paragrafe acoperă conținutul cărții: și paragrafele de la 4 la 6 explică lupta interioară pe care a avut-o autorul cu cele două întrebări. Steiner marchează această inversiune prin introducerea persoanei întâi începând cu paragraful 4/10. Prin această subtilitate gramaticală, vocea eseului se întoarce spre interior.

În concluzie: dispoziția sufletească a gândirii inimii analizează lucrările lui Steiner și stilul lui de gândire aplicând legile organice la text. În acest stadiu recunoaștem că o astfel de gândire vie există și dezvoltăm un sentiment pentru legile sale. În secțiunea următoare, va fi descrisă o metodă care pune gândurile în mișcare.

Studiul în grup: În mod tradițional sunt necesare două etape pentru munca în grup: pregătirea individuală și prezentarea în grup. Procesul necesită ca în primul rând să se citească conținutul textului și să se rescrie și să se reformuleze propozițiile sub formă de rezumat ; și în al doilea rând să se observe intensificările și polaritățile. Prin prezentarea muncii personale celor din grup li se permite tuturor să audă modul unic de exprimare rezultat al muncii celorlalți membrii. Aici sunt expuse pe scurt câteva exerciții care ne vor conduce la scopul propus acela de a reproduce (înainte și înapoi) întregul text, propoziție cu propoziție, cu un sentiment pentru nivelul organic.

Primul pas constă în a citi textul clar și precis. Asta înseamnă că toată lumea este de acord cu ceea ce se spune, dar nu neapărat în toate nuanțele sale. După ce s-a citit integral în grup și s-au făcut rezumatele paragrafelor Prefetei tot în grup, scriem rezultatele pe o tablă sau pe o hârtie așa cum s-a arătat mai sus. Ca temă pentru acasă (sau în grupul de studiu) i se dă fiecărui participant un paragraf sau două pe care să-l rescrie (cu *propriile lui cuvinte* pe cât posibil) prin reformularea propozițiilor! Scopul *nu este să reinterprețăm Prefața*, ci să găsim sinonime și să explicăm ceea ce este scris. Ulterior acestea sunt prezentate grupului care le comentează sau complimentează.

Al doilea pas constă în găsirea și observarea intensificărilor și polarităților din paragrafe mai întâi, apoi și din propoziții. O metodă ar fi să ne concentrăm pe cuvintele găsite , să le comparăm, pe aspectele gramaticale și/sau pe conținut pentru a putea să stabilim aceste legități. (o listă cu diferite activități va fi dată la finalul acestei secțiuni care cuprinde mai multe nivele de intensificare). Când analizăm de exemplu intensificarea de la paragraful 1/9, la 2/5, la 3/1 ne întrebăm : ce se întâmplă cu cele „două întrebări” din paragraful 1/9 în paragraful 2/5 și în 3/1? Sau din ce punct de vedere le-a prezentat Steiner? Același gen de întrebări se pun și pentru stabilirea polarităților : Cum sunt prezentate cele „două întrebări” din paragraful 1/9 și cum sunt tratate acestea în paragraful 6/6? Aceste întrebări simple pot deschide multe perspective și concluzii printre membrii grupului. Polaritățile și intensificările acoperă propozițiile individuale și vor fi date mai multe detalii despre asta mai târziu în cuprinsul capitolului.

Al treilea pas aduce participanții într-o stare de conștiență organică. Ei prezintă întregul text propoziție cu propoziție în maxim cinci minute. Modul rapid de prezentare nu îi dă voie vorbitorului să se gândească la cuvinte, dar în schimb îi permite să trăiască în nivelele și ritmurile textului. Formele ondulatorii sunt, la acest nivel, ca o a doua natură: și ei *aud* „punctele de turnură” pentru că anumite cuvinte și intonația în context îl fac pe cititor să simtă formele organice.(8)

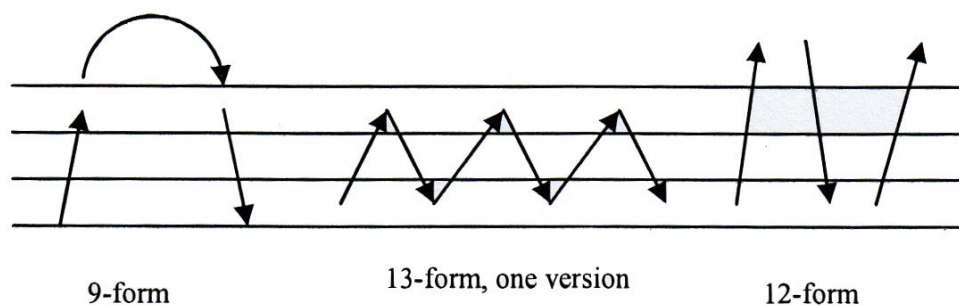
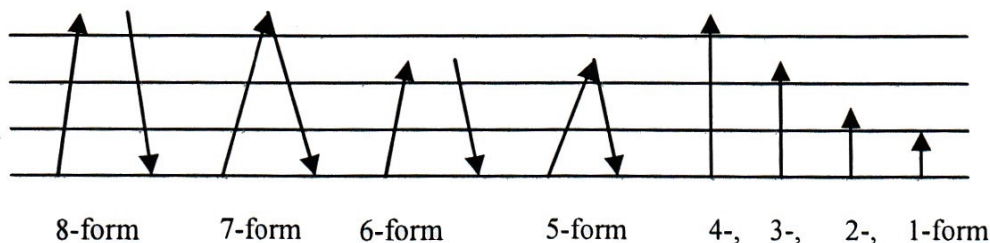
Formele de gândire în nouă trepte din Prefață și din Al doilea apendice :

Există nouă feluri principale de forme de gândire . Steiner le-a inclus în aceste două texte. Aceasta este dovada importanței lor în cuprinsul muncii sale. El ne-a dat cheia cărții. Orice altă formă este o combinație a acestora.

Am fost întrebat dacă există și alte forme. În afară de acestea, Lowndes a găsit alte 30 de forme. Cartea de față acoperă aceste nouă forme de bază care constituie cerința absolut necesară pentru lucrul cu cărțile lui Steiner.

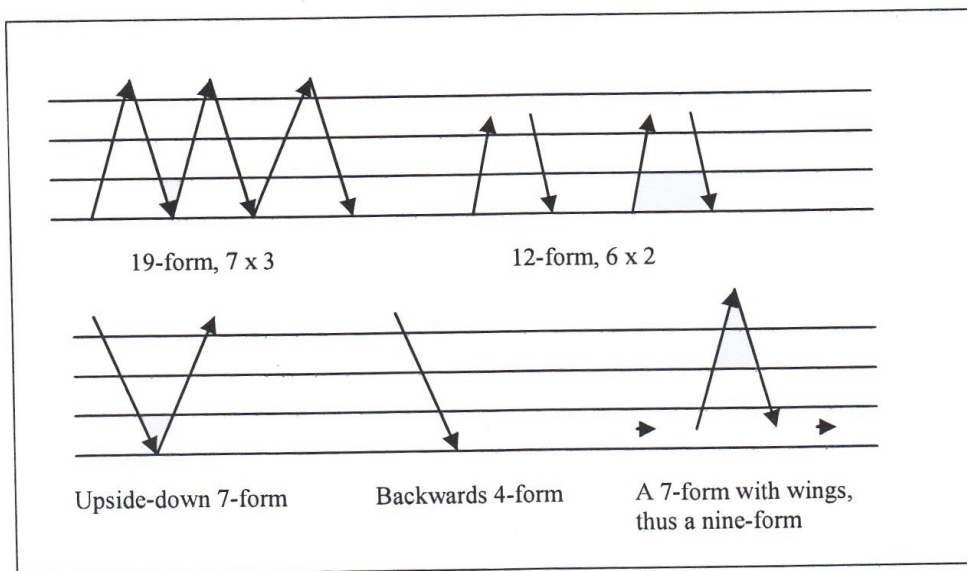
În textele date ca exemplu în această secțiune am inclus atâtea cuvinte-cheie câte au fost necesare pentru a face ca nivelele și polaritățile să fie ușor de înțeles. Textul precede diagramele pentru a fi ușor reperate. Rețineți că nu există rezumate perfecte.

Aici avem reprezentate formele de bază cu nouă trepte și în plus formele pe bază de 12 și 13. Observați cum în forma pe bază de 13 zigzag-ul este unit în partea de sus. În acest fel , se poate construi o formă pe bază de 17,21,25 sau 29. Formele pe bază de 7 legate între ele pot da naștere unei forme pe bază de 13 , dar și pe bază de 19,25 și 31. Unică printre acestea este forma cu 12 trepte, care nu urmează legea simetriei .Formele în oglindă (formele pe bază de 6 sau 8) nu pot fi unite!

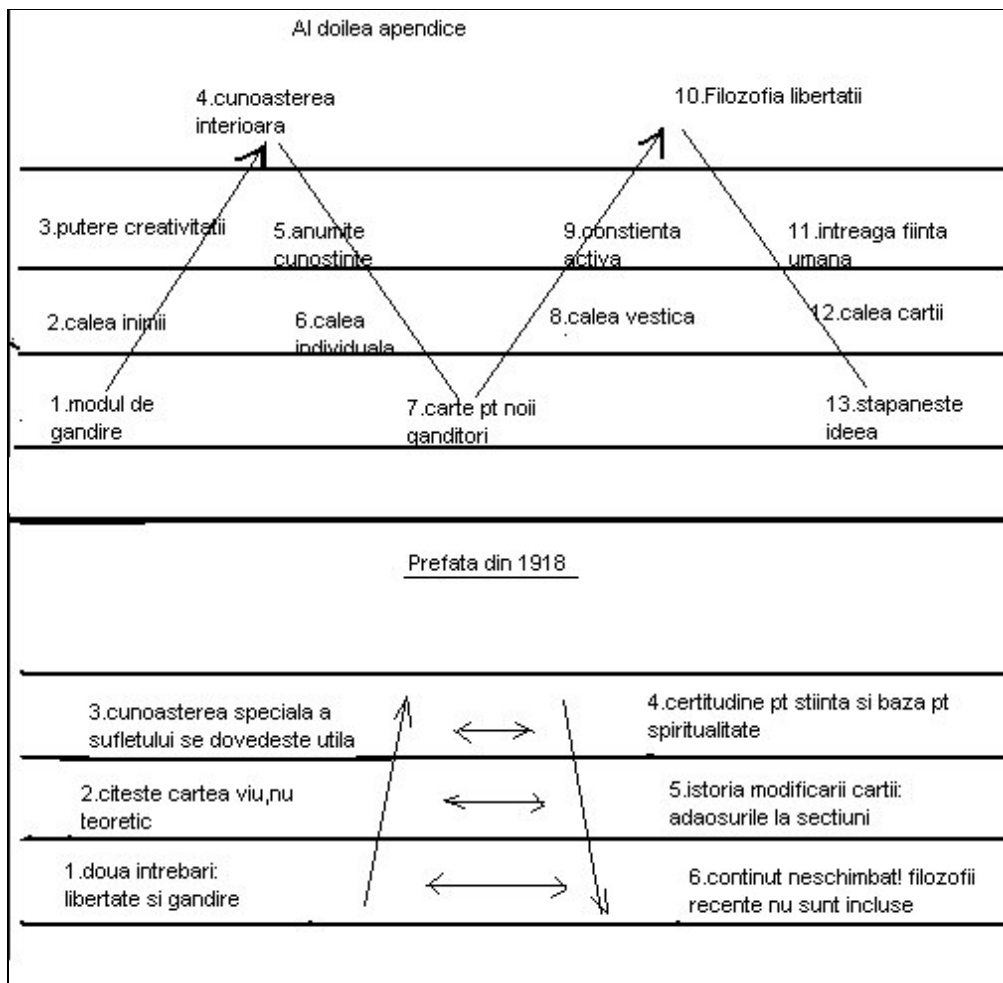
Există și forme alternative. Rare , dar prezente , sunt formele care coboară , care încep la nivelul Eului și coboară la nivelul fizic. Apoi mai sunt formele cu aripi, cele mai comune fiind cele cu 11 componente ,care sunt forme clasice cu 9 trepte care prezintă însă două aripi, adică un paragraf/propoziție înainte și la sfârșit la nivelul fizic .

(Referitor la nivele : acestea sunt fizic,eteric, astral și Eu. Ele au în același timp și o calitate aparte și răspund la o întrebare anume ,aspecte care au fost menționate în secțiunea anterioară. Fiecare nivel are și o culoare: ALBASTRU (fizic), VERDE (eteric), ROȘU(astral) și GALBEN (Eu). În acest studiu nu am colorat formele organice. Se poate, de exemplu, să colorăm linia ascendentă dintr-o formă simetrică cu albastru și pe cea care coboară cu galben pentru a sublinia contrastul /polaritatea dintre aspectul exterior și interior al formelor. Astfel , într-o formă pe bază de 8, linia care urcă e albastră,cea care coboară e galbenă. În diagrama de mai sus forma pe bază de 13 are trei curbe și fiecare dintre acestea ar putea avea propria sa culoare: de exemplu ar putea fi albastru,verde și roșu pentru a sublinia astfel o intensificare a trecerilor de la nivel fizic,la eteric, la astral. Pentru mai multe exemple despre cum se pot aplica culorile mergeți pe www.organicthinking.org.)

Formele principale din Prefață și din Al doilea apendice : Forma generată de cele 6 paragrafe din Prefață a fost prezentată de mai multe ori până acum. În cel de-Al doilea apendice reprezentat mai jos observăm două forme pe bază de 7 legate între ele într-un total de 13 paragrafe. Când le poziționăm lângă alte teme similare se poate spune că Steiner a spus în principiu aceleași lucruri, dar din perspective diferite.

Ambele texte acoperă subiectele gândirii , cunoașterii , științei , libertății și metoda cărții . (9) Putem explora similaritățile temelor. Este realmente uimitor să observăm repetițiile subtile, căci tocmai acestea fac ca textul să fie organic-viu.

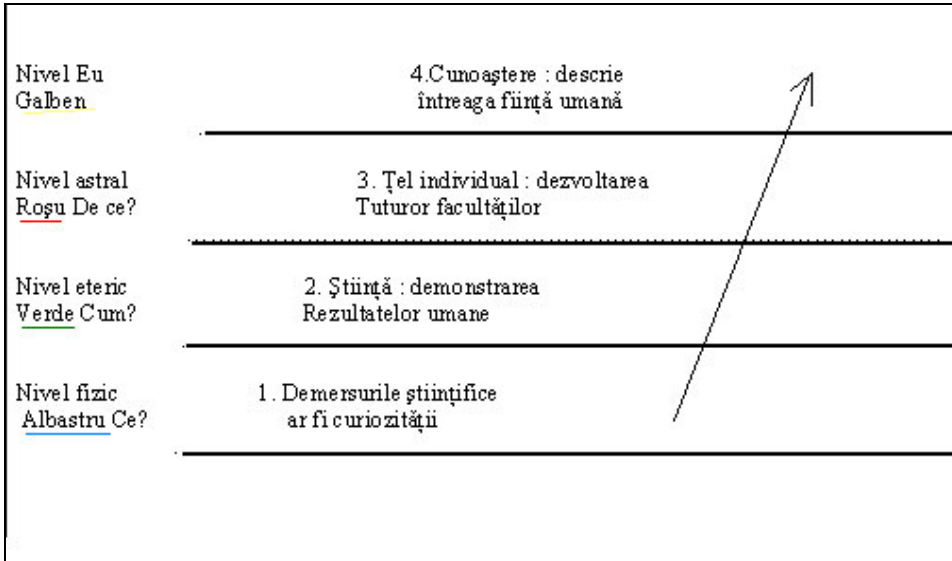

Exemple de text : Această formă cvadripartită este din paragraful 11/4 din cel de- Al doilea apendice. Subiectele principale din aceste propoziții se învârt în jurul valorii cunoașterii/ științei. Fiecare propoziție răspunde la întrebările nivelelor foarte clar.

11/4

- 1.Toată știința n-ar fi decât satisfacerea unei curiozități inutile, dacă ea nu ar tinde spre mărirea *valorii existenței personalității* omenești.
- 2.Științele își primesc adevărata lor valoare abia atunci când sunt în stare să prezinte importanța umană a rezultatelor lor.

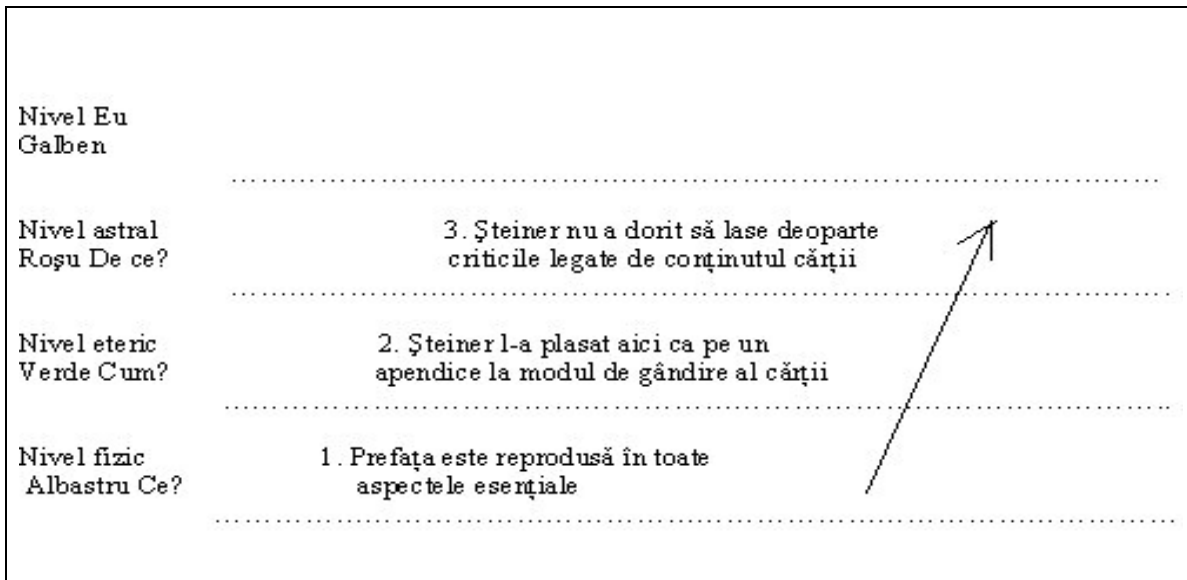
- 3.Scopul final al individului nu poate fi înobilarea unei singure facultăți sufletești, ci dezvoltarea tuturor aptitudinilor ce sălășluiesc latent în noi.
4. Cunoașterea are valoare numai prin aceea că ea contribuie la dezvoltarea *multilaterală* a întregii naturi omenești.

Avem apoi paragraful 1/3 din Al doilea apendice (aici al patrulea nivel, al Eului, nu este reprezentat direct de o propoziție) Fiecare propoziție reflectă clar nivelele, mai ales cel astral sau cea de-a treia propoziție plină de sentiment și conflict . Gramatical acest paragraf are un model organic clasic, al verbului pasiv (*voi reda*), verbul activ (*le pun aici*) și verb auxiliar modal (*aș vrea*).

1/3

- 1.Aici *voi reda*, în esență, ceea ce am spus într-un fel de „prefață” la prima ediție a acestei cărți.
- 2.Fiindcă aceste gânduri se referă mai mult la dispoziția de gândire ,din care am scris această carte cu douăzeci și cinci de ani în urmă, decât la însuși conținutul ei, *le pun* de această dată *aici* doar ca „apendice”.
3. N-*aș vrea* să le las cu totul la o parte, fiindcă există părerea că scrierile mele de știință spirituală, apărute mai târziu, m-ar obliga să suprim ceva din scrierile mele anterioare.

Paragraful 1/9 din Prefața la ediția din 1918 este o formă foarte specială întâlnită în lucrările lui Steiner. Ființa umană formată din cele nouă mădulare necesită puțin studiu. Avem nivelul Eului din ființa umană cu șapte mădulare împărțit în cele trei aspecte: sufletul senzației, sufletul rațiunii și sufletul conștiinței. Astfel, propozițiile 4,5 și 6 sunt la nivelul Eului.

(Tematica se schimbă la fiecare trei propoziții. Cele trei propoziții de la nivelul Eului au aceeași tematică, anume problema libertății). Propoziția 4 răspunde la De ce?, propoziția 5 la Cum? Și propoziția 6 la Ce? Există totodată o polaritate și între propoziția 1 și 6, 2 și 5, 3 și 4).

Pe lângă structura tripartită forma bazată pe 9 are și o natură polară. Primele patru propoziții prezintă „întrebările” în timp ce propozițiile 5-9 ne arată condițiile în care aceste întrebări pot fi puse . Astfel, doar cei care împlinesc aceste cerințe primesc răspunsul cărții :

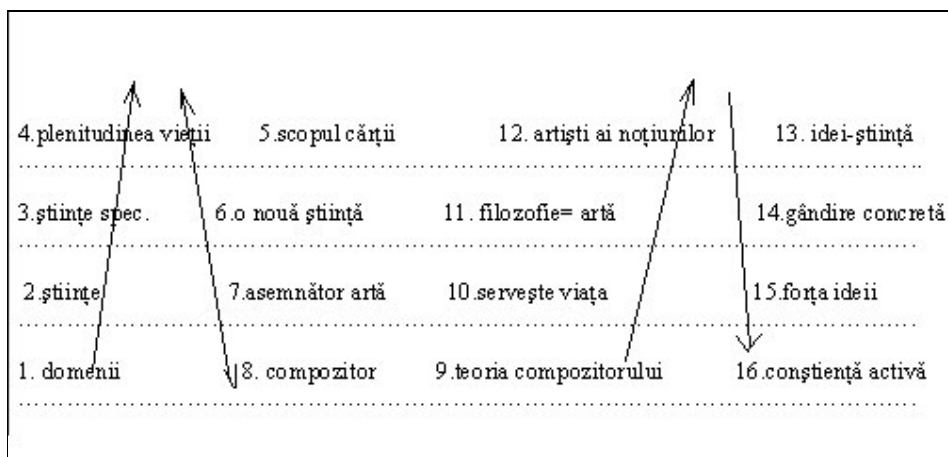
- dacă ating o anumită stare sufletească
- dacă se confruntă cu ideea propriei libertăți
- dacă sunt capabili de punctul de vedere just despre ființa umană
- dacă găsesc domeniul sufletească adecvat pentru desfășurarea voinței.

Cei mai mulți oameni nu sunt interesați de libertate și motivul este-conform spuselor lui Rudolf Steiner- faptul că nu au atins acel nivel de maturitate sau „Freiheitsmoment ” din viața lor. După aceea trebuie să găsim modul corect de a vedea și a gândi. Ce este acest domeniu sufletească? Căci nu este regiunea sufletească a gândirii logice a sufletului rațiunii. Steiner ne dă câteva sugestii cum să găsim acest domeniu sufletească prin intermediul Prefaței la ediția din 1918.

Polaritățile din pragraful 9/16 se bazează pe un model de tip „problemă și soluție”. De exemplu în propoziția 1 „problema „este „multe domenii ale vieții”, în propoziția 8 soluția este cel care le reunește (cel care aduce elementele într-un întreg). Între propoziția 2 și 7 polaritatea este : „științele” își găsesc completarea în arte; între 3 și 6, științele specializate își găsesc împlinirea într-o „nouă știință” născută ca rezultat al lor. Problema întregului în cunoaștere din propoziția 4 își găsește rezolvarea în știința organică din propoziția 5. Aceste polarități sunt foarte subtile și pot fi continuate chiar prin includerea celei de-a doua jumătăți a paragrafului 9.

9/16

1. Domeniile vieții sunt numeroase.
2. Pentru fiecare domeniu se dezvoltă o știință aparte.
3. Dar viața însăși este o unitate și cu cât științele se străduiesc mai mult să aprofundeze domeniile particulare ale vieții, cu atât mai mult se îndepărtează de înțelegerea unității vieții a universului.
4. Trebuie să existe o știință care caută, în științele speciale, elementele pentru a-l conduce din nou pe om spre plenitudinea vieții.
5. Cercetătorii specializați ai științelor vor să dobândească, prin cunoștințele lor, o conștiință despre lume și despre fenomenele din ea; în această scriere am urmărit un țel filosofic: știința trebuie să devină ea însăși organică și vie.
6. Științele speciale sunt trepte premergătoare ale științei spre care se tinde aici. O situație asemănătoare domnește în arte.
7. Compozitorul lucrează pe temeiul științei compunerii.
8. Aceasta din urmă este o totalitate de cunoștințe, a căror însușire este o condiție necesară pentru a compune.
9. În compoziții, legile științei compunerii sunt puse în slujba vieții, în slujba realității faptice.
10. Exact în același sens este filosofia o artă.
11. Toți filosofii adevărați erau *artiști ai noțiunilor*.
12. Pentru ei, ideile oamenilor erau material de artă, iar metodele științifice erau tehnica artistică.
13. Prin aceasta, gândirea abstractă dobândește viață individuală, concretă.
14. Ideile devin forțe de viață.
15. Atunci nu avem numai o știință despre lucruri, ci știința devine un organism real, un organism stăpân pe sine însuși.
16. Conștiința noastră activă, reală, s-a ridicat deasupra unei simple preluări pasive a adevărilor.

Mai jos sunt primele șapte paragrafe din cel de- Al doilea apendice. Conținutul are legătură cu calea interioară spre adevăr și ce este acest adevăr. Al doilea apendice în sine constă în două forme heptapartite legate între ele. Prima formă având la bază numărul 7 urmează schema organică foarte clar :

Ce? Prefața;

Cum? Calea inimii;

De ce? Să ne câștigăm puterea individuală;

Cine? Noi vrem cunoașterea interioară.

Chiar și polaritățile sunt clare :

Ce? 1/3 Prefața și 7/5 cartea;

Cum? 2/4 calea lui Schiller și 6/6 calea lui Fichte;

De ce? 3/3 Adevărul și 5/3 cunoaștere din experiență;

4/4 este punctul de întoarcere, acel Cine? Cunoașterea interioară. Și folosirea pronumelui „noi” din paragrafelor 4/4 la 7/5 este un indicator al procesului de inversiune. Există multe astfel de metode de a sublinia anumite aspecte folosite în lucrările lui Steiner.

Al doilea apendice din Filozofia Libertății

1/3

1. Aici voi reda, în esență, ceea ce am spus într-un fel de „prefață” la prima ediție a acestei cărți.

2. Fiindcă aceste gânduri se referă mai mult la dispoziția de gândire, din care am scris această carte cu douăzeci și cinci de ani în urmă, decât la însuși conținutul ei, le pun de această dată aici doar ca „apendice”.

3. N-aș vrea să le las cu totul la o parte, fiindcă există părerea că scrierile mele de știință spirituală, apărute mai târziu, m-ar obliga să suprim ceva din scrierile mele anterioare.

2/4

1. În epoca noastră, *adevărul* poate fi găsit numai în adâncurile ființei omenești .

2. Dintre cele două căi de care ne vorbea Schiller:

„*Adevărul* îl căutăm amândoi, tu afară în viață, eu înăuntru

În inimă, și, astfel, desigur, îl va găsi fiecare.

Dacă ochiul este sănătos, el Îl va întâlni în afară pe Creator;
Dacă inima este sănătoasă, atunci desigur în interior ea va oglindi lumea”
omul din prezent se va folosi mai ales de cea de a doua.
3.Un adevăr care ne vine din afară poartă întotdeauna pecetea nesiguranței.
4. Noi suntem dispuși să credem numai în adevărul care apare în interiorul fiecăruia dintre noi.

3/3

- 1.Numai adevărul ne poate aduce siguranță în dezvoltarea forțelor noastre individuale.
- 2.Cel ce este chinuit de îndoieli are forțele paralizate.
- 3.Într-o lume pe care o găsește enigmatică, el nu poate afla nici o țintă pentru munca sa de creație.

4/4

- 1.Nu vrem numai să *credem*, vrem să *știm*.
- 2.Credința pretinde recunoașterea unor adevăruri pe care nu le cunoaștem în întregime.
- 3.Dar ființa noastră individuală se împotrivesc la tot ceea ce nu cunoaștem în întregime, fiindcă ea vrea să trăiască totul în interiorul său cel mai adânc.
4. Pe noi numai *știința* ne mulțumește, pentru că ea nu se supune normelor exterioare, ci izvorăște din viața lăuntrică a personalității.

5/3

- 1.Noii nu vrem nici o astfel de știință care s-a modelat, o dată pentru totdeauna, după regulile încremenite ale didacticii, și s-a păstrat într-un compendiu valabil pentru toate timpurile.
- 2-Fiecare dintre noi se simte îndreptățit să ia ca punct de plecare experiențele sale imediate, trăirile sale directe pentru ca, de aici, să se ridice la cunoașterea întregului univers.
3. Noi tindem, fiecare în felul său, spre o știință sigură.

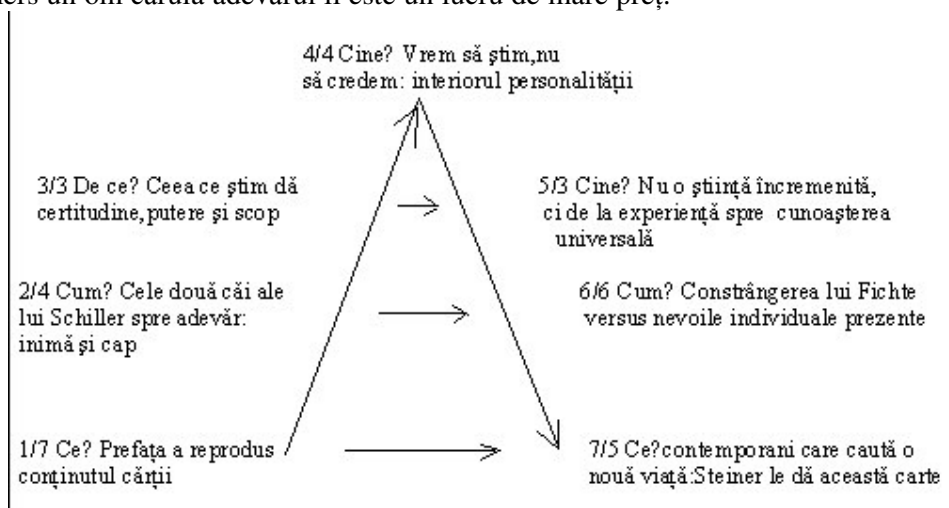
6/6

- 1.Teoriiile noastre științifice nu mai trebuie să aibă o astfel de conformație, încât să trezească sentimentul că acceptarea lor ar fi problema unei constrângeri necondiționate.
- 2.Nici unul dintre noi n-ar mai putea da unei lucrări științifice titlul pe care îl dăduse altădată *Fichte*: „Lămuriri clare ca lumina soarelui, pentru marele public, asupra esenței propriu-zise a celei mai noi filosofii.
- 3.*O încercare de a-i constrânge pe cititori la înțelegere*”.
- 4.Astăzi nimeni nu trebuie *constrâns* la înțelegere.
- 5.De la cel ce nu se simte impulsivat spre o concepție printr-o necesitate deosebită, individuală, de la acela nu pretindem nici acceptare și nici adeziune.
- 6.Astăzi, nici pe nevrstnici, nici pe copii, nu vrem să-i îndopăm cu cunoștințe, ci încercăm a le dezvolta facultățile pentru ca să nu mai fie nevoie să fie *constrânși* la înțelegere, ci pentru ca ei să *voiască* a înțelege.

7/5

- 1.Eu nu mă dăruiesc nici unei iluzii în ceea ce privește această caracteristică a epocii mele.
- 2.Știu în cât de mare măsură se desfășoară viața după anumite tipare, lipsite de individualitate.
- 3.Dar știu tot atât de bine că mulți dintre contemporanii mei încearcă să-și orânduiască viața în sensul pe care l-am arătat aici.
- 4.Lor aș vrea să le dedic această scriere.

5.Ea nu va vorbi despre „singura cale posibilă” ce duce la adevăr, ci va *relata* despre acea cale pe care a mers un om căruia adevărul îi este un lucru de mare preț.

Pragraful 2/5 din Prefața la ediția revizuită din 1918 ne lămurește cum întrebărilor privind modul în care este concepută ființa umană li se poate răspunde prin integrarea lor, nu prin memorizare. Primele două propoziții prezintă „concepția” în forma sa ne-integrată. În opoziție, ultimele două propoziții prezintă „concepția/considerarea ” în forma sa vie, integrată. Propoziția 3 afirmă că modul de gândire, organic-viu, constituie baza, fundamentul cărții.

Propoziția 1 și 5 creează o polaritate solidă : concepția încă neintegrată din propoziția 1 devine componentă a sufletului în propoziția 5. Răspunsul însușit teoretic al propoziției 2 devine activitate vie a sufletului în propoziția 4 . Acest paragraf este un model excelent pentru exercițiile de scris datorită clarității polarităților.

2/5

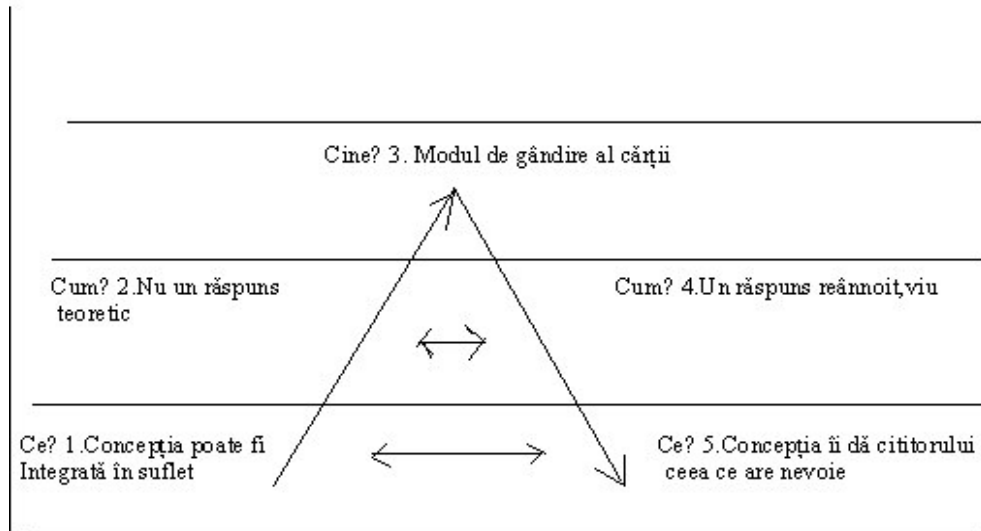
1. Concepția despre care e vorba aici, referitor la aceste două întrebări, e de așa natură încât, odată dobândită, poate să devină ea însăși o componentă a vieții sufletești vii.

2. Nu dăm aici un răspuns teoretic, pe care, odată însușit, să-l purtăm cu noi numai ca o convingere păstrată de memorie.

3. Pentru modul de reprezentare care stă la baza acestei cărți, un asemenea răspuns ar fi doar aparent. Nu vom da un asemenea răspuns încheiat, terminat, ci vom indica un domeniu de trăire a sufletului, în care prin însăși activitatea sufletească interioară, problema își va primi răspunsul într-un mod viu, înnoit, ori de câte ori are omul nevoie de aceasta.

4. Cine a găsit o dată domeniul sufletesc unde se dezvoltă aceste întrebări, acelaia, adevărata contemplare a acestui domeniu îi dăruiește tocmai ceea ce îi trebuie pentru aceste două enigme ale vieții, pentru ca apoi, cu ajutorul celor dobândite, să străbată în continuare viața plină de enigme – în lărgimea și în adâncurile ei –, străbateră la care îl determină dorința și destinul.

5. Prin aceasta ni se pare că am indicat o cunoaștere care își dovedește justificarea și valabilitatea prin viața ei proprie și prin înrudirea acestei vieți proprii cu întreaga viață sufletească a omului.

Câteva idei suplimentare pentru studiul textului : Există mai multe moduri de lucru și intensități ale muncii în grup. Dacă grupul decide că nu se vor pregăti în afara grupului, ci doar în grup, atunci scopul întâlnirilor va fi elaborarea acelor rezumate ale paragrafelor și discutarea aspectelor structurii organice. Dacă un grup stabilește circa 8 întâlniri în care să facă aceste pregătiri și prezentări atunci modelul de mai jos este cel mai indicat. Grupul trebuie să facă cunoscută munca din cele opt întâlniri și să stabilească un program astfel încât toată lumea să fie la aceeași pagină . Am observat că repetând mereu care este misiunea grupului se menține coeziunea acestuia pentru că doar munca și experiența pot aduce claritate în meditație. Iată un program tipic pentru un grup format din cinci participanți și un conducător. Este un ABC tipic pentru studiul în grup. (10)

8 Întâlniri (1 oră și 20 minute pentru fiecare întâlnire sunt suficiente):

E bine ca aceste întâlniri să fie conduse de cineva care a făcut deja acest gen de muncă. Uneori grupurile de lucru pot fi foarte dificile și având în frunte o persoană responsabilă grupul poate să înainteze , mai ales atunci când există tentația spre distracție sau spre ceartă.” Un conducător de grup” înseamnă aici mai mult o persoană care asigură o bună desfășurare a cursului , mai degrabă decât un atotștiutor.

1. Grupul citește cu voce tare Prefața din 1918. După ce se citește un paragraf, membrii grupului încearcă să-l sintetizeze și oferă un rezumat. Grupul cade de acord asupra celui mai bun rezumat. Conducătorul grupului scrie pe tablă aceste idei.

Temă pentru acasă: fiecare participant va rescrie unu-două paragrafe propoziție cu propoziție încercând să includă în noua exprimare cuvintele cheie de pe tablă, dar să păstreze în același timp același număr de propoziții. Scopul este prezentarea către ceilalți participanți a aceluiași conținut în forme diferite, dar totuși cu același ritm al propozițiilor. Pentru cea de-a doua întâlnire toți trebuie să aibă aceste paragrafe rescrise și să le citească cu voce tare.

2. Începem a doua întâlnire prin a citi aceste paragrafe, iar membrii pot face observații asupra prezentării, dacă este completă sau discută pasajele mai dificile. Apoi conducătorul grupului dă indicii despre cum să se analizeze rezumatele prezentate pe baza intensificărilor și polarităților.

Temă pentru acasă: participanții pregătesc, de exemplu, intensificarea paragrafelor 1,2 și 3 din Prefață sau polaritatea dintre paragraful 1 și 6.

3. Grupul poate reprezenta polaritățile la tablă căci astfel sunt mai ușor de observat. Se discută apoi și polaritățile la nivel de propoziție pentru fiecare paragraf.

Temă pentru acasă: grupul alege două paragrafe pentru care va prezenta polaritățile la nivel de propoziție.

4. Grupul prezintă tema la tablă. Recitește Prefața, dar de data aceasta subliniază propoziția principală în fiecare frază. O carte de gramatică ar putea fi de ajutor.

Temă pentru acasă: să se termine de subliniat propozițiile principale din toate paragrafele.

5. se discută și se definitivează lucrul cu propozițiile principale. Se caută cuvinte cheie pentru fiecare dintre acestea. Cuvântul cheie poate fi un cuvânt din propoziție, dar nu neapărat.

Temă pentru acasă: găsiți o frază-cheie pentru fiecare propoziție din Prefață. Puneți-le într-o diagramă cu forme organice.

6. Discutați și împărtășiți cuvintele cheie/ frazele cheie pentru fiecare propoziție. Cădeți de acord asupra unui grup de cuvinte cheie pentru toate propozițiile.

Temă pentru acasă: Participanții ar trebui să pregătească două paragrafe și să le prezinte conținutul fiecărei propoziții din acestea numai cu ajutorul cuvintelor cheie alese de grup!

7. Ascultați prezentările colegilor. Discutați cum prezentarea în diagramă și cu folosirea culorilor vă ajută să vedeți conținutul.

Temă pentru acasă: Participanții ar trebui să se pregătească să prezinte întreaga Prefață cu ajutorul cuvintelor cheie în maxim 5 minute.

8. Ascultați prezentările colegilor și bucurați-vă de acestea. Încercați să prezentați Prefața ca și cum ultima propoziție ar fi prima. Felicități-vă!

Studiul intensiv: după ce grupul a reușit să prelucreze forma și conținutul Prefeței și a repetat formele-gând obținute de 50 ori (preferabil singuri acasă), pot încerca și o abordare mai în profunzime. Această etapă necesită o analiză

mai amănunțită a cuvintelor alese din fiecare propoziție individuală. Se pot de exemplu face patru coloane (substantiv,verb,adjectiv,adverb) și să trecem fiecare cuvânt al propoziției în una din ele. Observăm dispunerea lor și putem nota anumite modele ca de exemplu: că prima propoziție are de obicei o predominanță a verbelor pasive, a doua a verbelor active, iar a treia verbe condiționale, și tot așa. Fiecare text are o structură gramaticală unică și cuvintele alese de asemeni. Acest exercițiu este util celor care doresc să învețe să scrie organic.

De la acest exercițiu grupul poate începe să lucreze prin scrierea rezumatelor lor în stil organic. De exemplu paragrafele albastre ar trebui scrise mai mult cu verbe pasive, paragrafele verzi mai mult cu verbe active, iar paragrafele roșii cu mai mult sentiment sau intelect. Aceste exerciții scot în afară gândirea inimii din forma sa meditativă și o poziționează în domeniul unei tehnici actuale.

Stilul de scris este totodată și un stil de a vorbi. Încercând să rostești textele având în vedere culorile poate fi o experiență aparte. La început poate părea artificial,dar este mult loc pentru creativitate artistică. Vorbirea ar trebui să facă legile organice audibile.(vezi capitolul cu alte exerciții)

Gândirea inimii și legatura sa cu Imaginația,Inspirația și Intuiția : Florin Lowndes a schițat câteva aspecte meditative ale muncii cu gândirea inimii în cartea sa Das Erwecken des Herz-Denkens. Primul aspect pe care-l subliniază este *perceperea precisă a textului și a organizării sale*.Iată de ce textul trebuie să fie tradus corect și de ce rezumatele și diagramele sunt esențiale. Textul devine grădina noastră în care putem vedea cărările ,culorile și configurațiile.

Al doilea aspect este plimbarea prin grădină. Mergem și *vedem formele - gând imortalizate care constituie calea prin text*. Unele capitole au peste 52 de paragrafe și implică „ ceva ca o experiență de vis... experiența subiectivă poate fi trăită ca și cum s-ar desfășura un timp foarte îndelungat,în timp ce ceasul arată că în realitate au trecut doar câteva secunde.” Continuă spunând că meditând întreaga carte , Filozofia libertății, înainte și înapoi, ajungem în punctul în care experimentăm propriul nostru rol în formarea gândurilor. De aceea, devenim una cu textul și vorbim cu autorul!

Al treilea aspect al lucrului cu textul constă în faptul că te miști tu însuși în creșterea și curgerea gândurilor când *ascuți melodia și ritmul în desfășurare care pot fi trăite în pulsarea și respirația gândurilor*. Lowndes spune că unim procesul de gândire viu cu inima și cu sistemul ritmic al corpului fizic și devenim conștienți de activitatea de gândire a corpului eteric. „ Drumul nostru prin grădină se exprimă pe sine și se concentrează pe mersul în sine,în calitatea separată a fiecărei curbe... aceste calități nu pot fi experimentate în același timp..” Succesiunea este experimentată în timp, nu în spațiu. Experiența formei organice, despre care vorbește Lowndes, este o experiență a simțirii, mai imaginativă decât o pictură ; și de aceea se atinge un nivel mai inspirat de

meditație. De la acest punct se poate începe munca practică cum ar fi să compună propriile forme organic-vii scrise și vorbite.

Al patrulea aspect al lucrului cu textul este nivelul individual în care cel care meditează și ființa Intuiției sunt întrepătrunse. Al patrulea nivel *este o stare de grație în care medităm ființa pură*, care este substanța pură fără formă, ritmul pur al gândurilor dar fără gânduri, activitate pură fără forme de gând, sau să spunem simplu, pură devenire. „În nivelul imaginativ vedem formele de gânduri, acel CE, exact ca o pictură terminată; la nivelul inspirației resimțim în procesul viu pe CUM, exact ca atunci când căutăm originea unei picturi dintr-un proces viu; În nivelul intuiției viețuim în impulsurile de voință, chiar înainte ca acestea să ia vreo formă,și aflăm DE CE –ul organismului de gândire așa cum este el viețuit, acel DE CE al formei gând exact așa cum ia formă”.

Vindecarea ,scheletul și Filozofia libertății

O existență sănătoasă , purificată este aceea în care chakrele, aura, pielea, mușchii , organele și oasele sunt ușoare și pline cu lumină. Munca asupra trupului, rugăciunile , exercițiile, schimbarea emoțiilor și meditațiile toate contribuie la acest proces de vindecare. Munca cu trupul și vindecarea empatică lipsesc complet din instituțiile antroposofice și din medicină.Din cauza lipsei capacităților intuitive din artele vindecătoare antroposofice, antroposofii întâmpină probleme în munca lor pentru dezvoltarea capacităților spirituale. Cei care continuă să lucreze cu sfaturile spirituale ale lui Rudolf Steiner , fără îndrumare sau fără înțelegerea responsabilităților corespunzătoare pe care acestea le implică, pot provoca daune la ei sau la alții. Această muncă de purificare este foarte necesară, iar moștenirea lui Steiner tinde să-i țină pe cei care-l urmează mai mult în cap și prea puțin pe pământ.

Mersul pe calea dezvoltării spirituale este presărat cu pericole. Pe măsură ce avansăm , responsabilitățile devin mai mari. Steiner nu a fost de acord cu dezvoltarea capacităților superioare fără a fi pregătit și fără un suport adecvat. În cartea sa „ Cum se dobândesc cunoștințe despre lumile superioare ?” nu a dat nici un exercițiu pentru chakrele inferioare. Cei care și-au deschis aceste chakre știu ce dificil este să ții echilibrul în viață. Dezvoltarea morală este esențială iar munca de vindecare ar trebui să precedă dezvoltării spirituale. Steiner recomanda ca în efortul spiritual discipolii să fie îndrumați pe cale și în exerciții de un profesor experimentat (un inițiat). George O’Neil a lăsat câteva întrebări legate de rolul scheletului în procesul de dobândire a acestei noi gândiri. A te deschide spiritual -fără a face o muncă de purificare , vindecare și de împământare – poate fi foarte înspăimântătoare și foarte nesănătoasă. Sunt puțini învățători spirituali capabili să aducă munca cu gândirea inimii la cel mai înalt nivel al ei într-un mod sănătos. Odată ce scheletul este purificat și studentul împământat , ne putem uita spre viitor spre un timp în care o cultură

vindecătoare poate răsări prin crearea unui centru pentru dezvoltarea gândirea inimii.

O persoană vindecată poate aborda gradual ceea ce menționează Steiner aici: „Vedeți, oricât de ciudat ar părea, trebuie să o spun din nou, anume că o carte cum este Filozofia libertății nu poate fi înțeleasă cu logica. Trebuie înțeleasă cu întreaga ființă. În fapt ceea ce s-a spus despre gândire în Filozofia libertății nu va fi înțeleasă de cei care nu-și experimentează propria gândire prin cunoaștere interioară, prin experiențele sufletești interioare ale sistemului osos. În realitate noi nu gândim cu creierul, ci gândim cu scheletul nostru atunci când e să exprimăm gânduri clar conturate. Când gândirea devine concretă, așa cum este în Filozofia libertății, ea trece în întreaga ființă umană.” Cu un schelet astfel purificat oamenii pot deveni christificați până în sistemul osos. O’Neil dă această îndrumare în manuscrisul său pentru a ne îndrepta spre un adevăr ezoteric al noii gândiri: completa transformare a corpului. Cu timpul, vom dobândi o înțelegere mai mare a semnificației relației dintre schelet și vindecarea prin Filozofia libertății, astfel încât cei care se deschid către lumile superioare prin gândirea inimii să nu-și provoace daune.

III .Bucuria textului

Precizare: munca în grupuri cu textele lui Rudolf Steiner este în declin în întreaga lume. Această secțiune prezintă experiența personală a autorului cu grupurile de studiu și cu metoda de a citi textele lui Steiner, în particular Prefața la ediția din 1918 la Filozofia libertății. Schimbând interesul de pe „ce” a spus Steiner pe „cum”, a spus, pare să intensifice și să învigoareze participării și să dea speranțe pentru o reînnoire a studiului.

Oare există un singur mod de a citi textele lui Steiner? Sigur că nu. Dar sunt moduri mai productive, mai cuprinzătoare și mai amuzante? Cred că da. M-am bucurat alături de toate grupurile de studiu antroposofic la care am participat din 1991 încolo. Fiecare a avut însemnătatea sa în căutările mele în descoperirea esențialului din lucrările lui Steiner.

Primul grup la care am participat a fost în Freiburg, Germania, cu un preot de la Comunitatea Creștinilor. Nu a fost ceva complicat: am ales câteva capitole din Biblie și le-am discutat într-o atmosferă deschisă și prietenoasă.

A doua mea experiență de lucru în grup a fost la ramura din New York și a ținut un an întreg. Am citi cărțile de bază (Cum se dobândesc cunoștințe despre lumile superioare?, Teosofia, Pietre fundamentale etc) într-un grup de zece persoane și în fiecare săptămână unul dintre noi relua pe scurt ceea ce studiasem săptămâna trecută. Mi-a făcut plăcere când am repovestit capitolele și o dată am pregătit chiar propria mea versiune pentru Teosofia sub formă de cărți de joc cu întrebări, și m-am distrat copios când am chestionat grupul despre conținutul lor (liderul de grup a fost chiar ușor stânjenit de faptul că s-a bucurat când a răspuns corect la întrebări).

Am participat un an întreg și la un seminar de lucru intensiv în antroposofie la Stuttgart, Germania. Metoda îndrumătorului presupunea să arate cum argumentele lui Steiner din Filozofia libertății sunt aplicabile situațiilor sau problemelor din zilele noastre. Prezentările sale demonstau o cunoaștere superioară a textului; și ne-a împărtășit roadele muncii sale. Întâlnirile noastre cu el dădeau membrilor grupului încredere în studiile lor antroposofice .

Au mai fost și multe alte categorii de grupuri care au urmat acestora trei menționate, nu toate la fel de amuzante și de productive. Astfel că până acum avem trei moduri de a aborda un text : să citim un pasaj și să-l discutăm (atmosferă relaxată), să citim și să repovestim (modul activ), conferință și discuții (abordarea savantă). În secțiunea următoare avem o descriere a unei a patra metode: să citești textul pentru a te bucura că citești gândire organică.

Să citești Steiner organic

Prima mea întâlnire cu studiul organic a fost atunci când Florin Lowndes a prezentat (grupului nostru de studenți antroposofi din Germania) câteva sugestii despre cum să citim un text scris de Steiner cu scopul de a învăța metoda de gândire organică a acestuia. Pașii simpli de urmat din aceste instrucțiuni despre cum să citim Prefața ediției din 1918 la Filozofia libertății au dat grupului o forță și o bucurie pe care n-am experimentat-o niciodată în alte grupuri. Instrucțiunile erau clare: **întâi citești pentru conținut , apoi pentru formă.**

Aceasta a fost prima metodă care a necesitat să folosim creioane colorate, să facem diagrame și să imităm *modul în care a scris Rudolf Steiner*. Lowndes, care era și un pictor profesionist a dezvoltat și o abordare artistică implicând grupul la diferite nivele și din mai multe puncte de vedere.

Spre deosebire de alte tipuri de grupuri de studiu, această abordare are o desfășurare clară , iar pașii de urmat se construiesc unul pe altul. Activitățile necesare în studiul acesta stimulează cercetarea și o anumită stare de spirit a descoperirii a pătruns grupul. Legile organice ale textului, când sunt studiate artistic și sistematic, dau energie participanților. Cei care îi cunosc deja lucrările lui Steiner vor fi uimiți de formele de gândire care stau la baza scrierilor sale.

*

Această abordare pleacă de la ideea că fiecare parte din text are însemnătatea sa prin poziția pe care o ocupă în text. Astfel citim de la întreg la parte. Iată pașii principali:

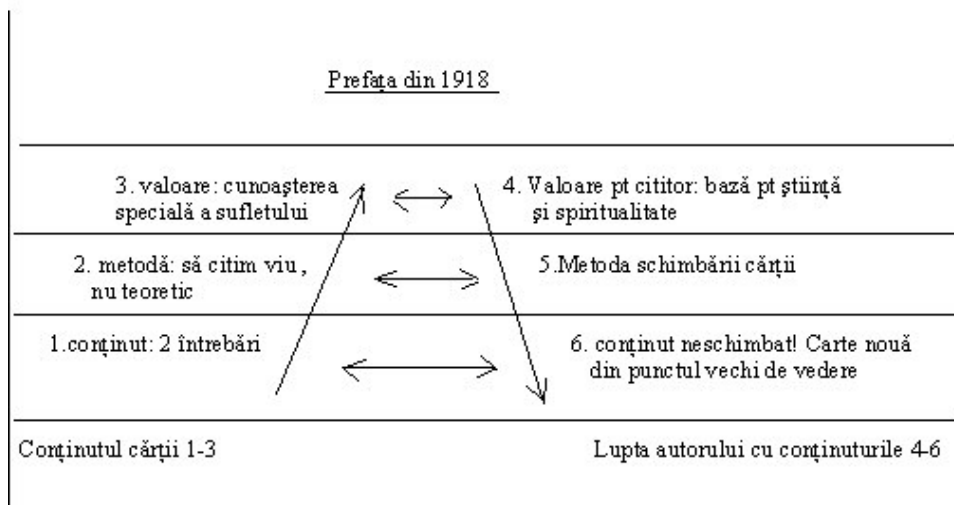
1. În prima întâlnire citim textul și facem rezumate ale fiecărui paragraf pentru a putea căpăta un sentiment față de întregul text.
2. În a doua întâlnire subliniem propozițiile principale și clarificăm propozițiile subordonate care sunt dificil de pătruns.
3. ca temă pentru acasă pentru următoarea întâlnire fiecare participant pregătește o rescriere a unui paragraf din prefață și-l prezintă grupului propoziție cu propoziție într-un timp dat. Scopul acestui exercițiu este nu doar să cunoaștem conținutul, dar și să clarificăm anumite propoziții dificile. Cei care au avut ca temă rescrierea aceluiași paragraf ascultă și după fiecare prezentare există un feedback : cel care a prezentat a uitat o propoziție? A folosit mai mult timp decât i-a fost alocat? Modul în care a rescris paragraful are mai mult sens decât cel scris de Steiner? Încercăm să stăpânim conținutul analizând , rescriind și prezentând textul .

*

Să citești pentru formă e altceva. Steiner și-a compus cărțile, capitolele și propozițiile în formă organică semănând cu o partitură muzicală. Cele patru nivele de organizare ale omului stau la baza metodei organice de a scrie a lui Steiner. Există patru legi organice anume ritm , dezvoltare/creștere , polaritate și inversiune, sau mai simplu spus, patru legi ale metamorfozei. Astfel, atunci când Steiner vorbește despre o „gândire metamorfozată” înseamnă o gândire care include patru noi legi sau relații.

Steiner a scris Prefața la ediția revizuită din 1918 având la bază aceste legități. Prefața servește ca text introductiv în acest gen de muncă. Scopul este studiul și practica legilor metamorfozei și să se meargă dincolo de ceea ce s-a spus și să vedem cum s-a spus. Pașii pentru a citi pentru formă sunt următorii:

1. Grupul rezumă într-o propoziție-două fiecare paragraf și o scrie pe tablă. Comparând paragrafele între ele, reiese un anumit model, o anumită structură. Întâi, se poate observa simetria dintre temele fiecărui paragraf, cum ar fi faptul că primele trei paragrafe se oglindesc în ultimele trei . În al doilea rând se poate vedea cum fiecare paragraf corespunde unui nivel al dezvoltării ființei umane: fizic, eteric, astral și Eu.

2. Ca temă pentru acasă participanții pregătesc o analiză a intensificărilor, adică amplificarea de la paragraful 1 la 2 la 3 sau polaritatea dintre paragraful 2 sau 5. Alegem un timp limitat pentru prezentarea noastră, la fel ca și la prezentarea conținutului menționat mai sus. Scopul este să prezentăm ce am pregătit și să o facem având conștiința timpului.
3. Același proces se repetă pentru fiecare paragraf individual la nivel de propoziție. Se poate simți și înțelege calitatea nivelelor prin intermediul propozițiilor individuale. La acest punct unii ar putea cochetă cu ideea de a scrie propriile lui propoziții organice.
4. Finalul vine atunci când toți participanții pot reproduce întregul organism de gânduri văzându-l ca pe un întreg viu. Am fost capabili să reproducem întregul tot prin intermediul culorilor și formelor geometrice, și să trăim liber în conținut. Această Prefață a devenit o mantră-gând, o unealtă meditațională dinamică.

Valoarea practicii organice

Nu putem face dreptate acestei metode doar scriind despre ea. Acest fel de descriere nu poate prinde integral intensitatea acestui gen de activitate. Baza antroposofică a acestei munci o constituie faptul că are sens să practici legile polarității și dezvoltării, și că această practică repetată aduce schimbări în viața sufletească a participanților. Această abordare organică în general a Filozofiei libertății conduce la dezvoltarea unor noi facultăți, chiar unele suprasensibile.

Un aspect democratic al acestui gen de muncă este faptul că oricât de mult ar ști cineva despre antroposofie, în grup toți încep de la același nivel. Scopul este practicarea acestor legi ca pe oricare altă aptitudine analitică și socială. Unii vor avea calități analitice puternice; alții vor viețui cu ușurință în

procesul gândirii organice. Aceste aptitudini sunt: a) să învețe să gândească clar, b) să experimenteze timpul ca fiind flexibil ,c) să exerseze autocontrolul , d) să dezvolte capacitatea de a asculta, e) transformarea interioară și bucuria , f) să vadă în imagini sau gândirea de la întreg la parte.

A) gândirea clară : subliniind propozițiile principale, numerotându-le , clarificând propozițiile subordonate și verificând traducerea cu textul german original , toate sunt activități care solicită participanților să pună la o parte(pentru moment) ceea ce simt ei sau gândesc, și să viețuiască în adevărul problemei pe care o au în față . Când participanții sunt de acord cu ceea ce s-a spus, drumul e liber pentru mai multe activități creatoare și de interpretare.Un grup nu poate funcționa cu adevărat dacă participanții nu pot vedea faptele exprimate de cuvintele din pagină. Steiner a folosit logica și gramatica pentru a-și exprima gândurile în formă universală. Înțelesul mai înalt însă se poate revela individului când este văzut în lumina legilor organice și gândirii comparative.Când exercițiul este făcut în profunzime , structurile gramaticale din textul german revelează modele, configurații minunate în forma în care variază propoziția principală și subliniază calități semimuzicale.

B) Timpul flexibil: Prezentarea conținutului, a polarităților și intensificărilor sunt oportunități pentru participanți să practice relația lor cu timpul.Spre exemplu dacă un participant trebuie să prezinte un paragraf cu 10 propoziții propoziție cu propoziție , de cât timp ar avea nevoie? Ar fi de ajuns două minute? Alegând un timp -și încercând să-l respecte- este un exercițiu real. Unii îl depășesc,alții termină mai repede. În cele din urmă se poate experimenta timpul *pe durata* prezentării, ca un „timp flexibil „ , deoarece în acest moment zeul timpului, Cronos, nu mai domină experiența persoanei . Lucrul cu timpul într-un grup de studiu îi face de obicei pe oameni să se bucure, căci este foarte îmbucurător când cineva reușește să termine exact în secunda pe care și-a ales-o să termine. Acest exercițiu este extraordinar pentru a practica arta de a citi.

C) Autocontrolul : Natura noastră logică asociază și proiectează, ignorând realitatea.În studiul organic se oferă posibilitatea de a gândi supra-logic învățând despre calitatea interioară a textului, ca fiind opus înțelesului care se reiese din el . Iată de ce prezentarea ar trebui să se limiteze la conținut și la legitățile polarităților și intensificărilor . După prezentare, alți participanți pot complimenta sau critica munca prezentatorului. Acesta exercită controlul de sine prin faptul că ascultă liniștit criticile celorlalți, fără să răspundă la acestea decât dacă i se cere. *Cel nepregătit nu poate critica,* căci se întâmplă în nouă cazuri din zece că cei nepregătiți critică și vorbesc

cel mai mult. Participantul ideal, imortalizat în descrierea lui Schiller ca „suflet frumos”, face din faptul de a fi civilizat și de a se autocotrola o artă. Și acesta ar trebui să practice aceste calități fiind deschis la text, exprimând critici constructive și primind în același mod , și fiind pregătit pentru întâlnirea cu grupul.

- D) Ascultarea : O mare parte din studiul organic presupune să ascuți pe cei care prezintă. Când grupul a lucrat suficient de mult cu un text este posibil ca unii membrii să poată rescrie cu ușurință textul cu propriile lor cuvinte. Asta înseamnă că spun același lucru cu Steiner , dar alegerea cuvintelor este atât de diferită încât ascultătorii ar putea fi puși în încurcătură în timpul prezentării. Acum, pe măsură ce grupul înaintază, se întâmplă ceva magic. Deși cuvintele sunt diferite de cele folosite de Steiner grupul poate să urmărească prezentarea printr-o „ascultare mai înaltă”, s-o înțeleagă complet și să aprecieze textul rescris. Această ascultare este o capacitate de a ieși în afară și de a recepta, permițând persoanelor să se apropie personal de cuvinte și să-și deschidă sufletul la noi posibile înțelesuri. Umanitatea are nevoie de această facultate, căci cele mai multe argumente sunt neînțelegeri , nu dezacorduri.
- E) Transformarea interioară și bucuria : din propria mea experiență după ce am condus zece grupuri de studiu diferite pot să spun că după cinci întâlniri , în grup a început să se dezvolte o dinamică nouă. Participanții, familiarizându-se treptat cu textul și cu legile creșterii și polarității, încep să dezvolte o legătură caldă. Nu știu de ce formele de gânduri ale lui Steiner, când sunt împărtășite organic în grup , pare să deschidă inimile participanților. Totodată, persoanele care considerau că nu se pot descurca cu textele lui Steiner devin încrezători în noile lor abilități, iar incredibila profunzime a Prefetei îi face umili pe cei care au umblat ani de zile cu Steiner la piept. În școlile Waldorf, copiilor li se predă cu ajutorul unor picturi organice și cred că acest studiu organic este în aceeași măsură vindecător pentru activitatea adulților.
- F) Gândirea de la întreg la parte: Părțile au înțeles doar prin prisma întregului, este o teorie de bază a antroposofiei. Dar nu o practică nimeni decât poate profesorii care predau în primii patru ani matematica la școala Waldorf. (Muzicienii și artiștii sunt foarte aproape de acest proces care constituie baza muncii lor). Diagramele abordării organice dau cititorului șansa să vadă întregul dintr-o dată și să trăiască în legile spirituale ale polarităților. Desigur se începe cu diagrame și fraze cheie ale paragrafelor și propozițiilor, dar în cele din urmă se poate cunoaște conținutul întreg exprimat în

culoare și formă. Forma poate acum să scoată în evidență conținutul, ceea ce Steiner a numit „creație din nimic”.

Studiul organic presupune o trecere de la gândirea logică la o formă organică de gândire. Munca aceasta înviorează individul; regulile sunt de a păstra sub control tendințele astrale. Odată ce grupul și-a făcut o idee despre gândirea organică, își poate crea propriul stil de studiu, care să servească cerințelor sale. Unii nu vor dori să studieze toată Filozofia libertății în ritm de melc. Prefața și textul său soră, Al doilea apendice, conțin toate cele nouă forme de gândire principale pe care Steiner le-a folosi în lucrările sale.

Cred că fiecare grup de studiu va experimenta o atmosferă diferită dacă vor face această muncă. Nu știu altă abordare care să pătrundă atât de profund în munca lui Steiner. Va fi greu pentru mulți antroposofi veterani să-și imagineze că formele organice ale lucrărilor lui Steiner sunt esențiale pentru a-i înțelege conținutul. Această abordare ușurează intensificarea muncii, și toți trebuie să-și amintească că a citi un text scris de Steiner înseamnă să schimbăm modul de gândire și simțire, nu să dobândim informații noi. Probabil că știți foarte bine că în primele șase cărți ale lui Steiner se repetă aceleași idei, și multe din cărțile sale spirituale conțin mult din Filozofia libertății. Scopul studierii lucrărilor lui Steiner este să învățăm metoda lui, s-o individualizăm și s-o folosim, după cum situația și destinul fiecăruia o cere.

IV. Alte exerciții

Exerciții de scris: Cele șase exerciții secundare binecunoscute constituie o oportunitate pentru scrierea organică. Primul exercițiu, controlul gândirii, ne furnizează modelul pentru o scriere organică. (11)

Structura eseurilor are o ordine organică naturală : introducere, cuprins și concluzii. Noi putem adăuga acestei liste binecunoscutul eseu în 5 paragrafe. Aceste forme sunt organic naturale în sens Steinerian. Următorul pas ar fi să meșterim propozițiile.

Când am făcut cursuri de vorbire, am folosit eseurile integral organice ale studenților. Aceștia nu au avut nici o problemă în a crea titluri organice, uneori cu formele complicate pe bază de 8 .

Există două metode principale ca să scrii organic. Prima: să strângi toate ideile tale pe o pagină ; observă dacă nu cumva recombinaându-le nu reiese o formă ; umple conturul; și scrie pe hârtie. O altă metodă ar fi să scrii întâi eseu și s-o editezi apoi într-o formă organică. Cartea lui George O’Neil „ The Human Life” are multe exemple despre cum să structurezi un eseu cu titluri, subtitluri și alte instrumente de scris organice.

Este mai bine să începem cu 3-4 propoziții care răspund la întrebările cunoscute :

Bună draga mea,

Ce (faptă) *S-a terminat laptele*
Cum?(acțiune) *L-au băut copiii ieri pe tot.*
De ce (cerere) *Te rog cumpără tu în drum spre casă.*
Cine (personal) *Ți-aș fi foarte recunoscător.*
Cu drag, Steve

Exerciții de rostire : Steiner a scris multe mantre ,versuri. A ținut multe conferințe despre rugăciunea Tatăl nostru, o capodoperă din punct de vedere al gândirii inimii. Calendarul sufletului cu stilul său destul de neinteligibil capătă sens când este văzut prin prisma nivelelor organice. (12) Acestea sunt câteva exemple bune de unde se poate începe exersarea vorbirii organice.

Fiecare nivel are tempo-ul și calitatea sa proprie. Un discurs organic evoluează ideal ca o combinație între tehnica artistică și o înțelegere a nivelelor gândirii organice. Calitățile nivelelor depind de conținutul și de contextul în care a fost spus. Iată un exemplu general pentru tonurile vocii pentru fiecare nivel:

1. nivel fizic: încet, precaut, ton obiectiv-științific, pământesc
2. nivel eteric: dinamic, viu, mișcător,ușor
3. nivel astral: conștient, pasional, cu venerație,critic
4. nivel Eu: clar,interiorizat, subiectiv, declarativ.

Rugăciunea Tatăl Nostru are mai multe forme posibile. O formă are șapte trepte și este o formă care începe de la nivelul Eu și coboară la nivelul fizic și urcă apoi din nou la nivelul Eu. Simțiți limbajul pe care însuși Isus l-a folosit să-și compună rugăciunea :

Titlu Tatăl nostru care ești în ceruri,

Nivel eu : Sfintească-se numele Tău

Nivel astral: Facă-se voia Ta

Nivel eteric : Precum în cer așa și pe Pământ

Nivel fizic: Dă-ne nouă pâinea cea de toate zilele

Nivel eteric: Și ne iartă nouă greșelile nostre precum și noi iertăm greșiților noștri

Nivel astral: Și nu ne duce pe noi în ispită

Nivel Eu : Ci ne izbăvește de cel Rău!

Rugăciunea poate fi fracționată și altfel. Se pot combina rândurile și altfel și obținem alte forme. În orice caz nivelele rugăciunii sunt ușor de observat. Vorbirea organică nu este marcată pe rugăciune, ci intonația nivelelor poate fi derivată din conținutul însuși. Un țel viitor al muncii organice este să căutăm acele poeme, mantre, eseuri și povestiri care sunt scrise în formă organică cu scopul de a vedea o nouă estetică. Steiner a spus că doar 1% din poezie este cu adevărat poezie. Se pare că Steiner și-a limitat perspectiva pentru a ne încuraja în acest fel să-i descoperim metoda , rugându-ne să-l întrebăm ce a vrut să spună prin „poezie adevărată”.

Prima strofă din Calendarul sufletului are și el o formă organică clară. Nivelele, cel puțin în prima strofă, par să iasă în evidență cu o puternică amplificare a temei și gramaticii.

- 1.Când din întinderile universului
- 2.Soarele vorbește simțului omului
- 3.Și bucuria din adâncurile sufletului
- 4.Se unește cu lumina din privire,
- 5.Atunci din al sineității înveliș pornesc
- 6.Gânduri în ale spațiului îndepărtări
- 7.Și leagă surd
- 8.Ființa omului de a spiritului ființare.

Prima observație sunt cuvintele cheie din primele patru versuri : „universului” (fizic), „soarele vorbește” (eteric), „bucuria” (astral) și „lumina” (Eu). Verbe apar doar în propozițiile de la nivel eteric și eu (ritm). Unele versuri pot fi citite cu un tempo rar, mai ales acele versuri dominate de prepoziții. Staccato poate fi abordarea rândurilor eterice. Această strofă în formă de 8 citită într-o școală Waldorf ar putea, în această formă, împlini dorința lui Steiner care spunea că ceea ce este esențial pentru un elev nu este ce se spune, ci „cum un gând îl urmează pe celălalt”.

Există mai multe moduri de a citi aceste versuri. Se poate citi ținând cont de inversiune: primele patru versuri cu o tonalitate , următoarele patru cu altă tonalitate, acest mod reliefând mișcarea de la exterior spre interior.Poate fi citit și ținând cont de intensificările și polaritățile textului așa cum s-a sugerat mai înainte. Ceea ce este de menționat aici este armonia dintre formă și conținut în gândire,vorbire și simțire. Nu există un singur mod de a face asta!

Organizarea unei conferințe: arta de a ține conferințe a fost una din pasiunile lui Steiner. A dat o serie de sugestii despre asta și vom prezenta o parte din acestea mai jos. Ceea ce lipsește în notițele conferințelor sale este, din păcate, forma și gândirea organică.

George O’Neil a prelucrat multe conferințe scrise de Steiner și le-a transpus în diagrame . A distilat esența conferinței și a structurat punctele principale organic. Cei suficient de norocoși care au notițele sale scrise de mână beneficiază de comoara unui mare cercetător antroposof.(13)

Aceste note scrise de el de mână au fost găsite printre hârtiile unuia dintre studenții lui George.

„ Note despre arta vorbirii : precizări făcute de Rudolf Steiner în conferința 5 în cursul de arta vorbirii de la Stuttgart, 14.02.1921”

1. *Atitudinea interioară* a vorbitorului : fiecare lectură să fie o *nouă* experiență; cea mai proastă metodă este memorizarea discursului. Sentimentul adecvat : să nu te sature niciodată de subiect. Vorbește

întotdeauna cu respect despre temă. Actorii să prezinte după ce au repetat de 50 de ori. Vorbește cu același *entuziasm* cu care mănânci, nu te plictisi niciodată.

2. Practică *repetiția ritmică* a temei subiectului : intelectul vrea forme terminate, totul dintr-o dată; viul și sufletescul necesită repetiție. Luați exemplul practicii religioase : unele rugăciuni trebuie spuse în fiecare seară sau dimineață. Numai *după nenumărate repetări* ale temelor discursului tău (chiar și pe scurt) ești pregătit.
3. *Simte-te responsabil* pentru ceea ce spui: vorbește despre realizarea și importanța temei în istoria lumii. Ești într-un moment decisiv: în viitor importanța ei fie va scădea fie va crește.
4. Greutatea dobândită *prin interesul față de evenimentele timpului* : folosește exemple. Opozițiile din categoria noastră, membrii prea calmi, prea leneși să recunoască asta: tind să ignore legăturile cu evenimentele.
5. *Caracterizează opozițiile*, nu sublinia apărarea; descrie lipsa de onestitate din metoda lor și ilogicul din gândire. Intră în detalii despre personalitățile implicate; cunoaște-ți opozanții, biografiile și slăbiciunile lor . Caracterizează manifestările umane ale zilei cu umor, în special acel Verlogenheit (minciuna), înșelăciunea Școlii vieții. Găsește nuanțele oratorice adecvate pentru subiectul povestit.
6. *Trăiește în conținutul* discursului : nici un cuvânt nu e pregătit perfect dinainte. Străduiește-te să-l formulezi atunci când vorbești. Pregătirea rezidă în *gândurile*, în *intenția* a ceea ce va fi spus. Pregătește doar propoziții conducătoare (dar nu cuvinte sau fraze sau sloganuri). Fă însemnările în propoziții complete : fiecare propoziție o temă pentru un paragraf. Folosește-le ca teme, nu ca puncte cheie în vorbire. Vorbitorul trece de la o temă la alta în timp ce vorbește.
7. Pregătește *începutul și sfârșitul* cu atenție: Să ai cuvintele în minte. Primele 5 sau 6 rânduri și ultimele 5-6 rânduri. Să ai cuvintele aproximative în minte, dar nu memorizate. Aceasta contracarează tracul pe scenă. Tracul este obișnuit și valoros pentru vorbitor, dă vioiciune interioară pe măsură ce o stăpânim și ne luptăm cu ea în timp ce prezentăm subiectul.
8. *Sfaturi de la cel experimentat* : Fă-ți notițe, dar arde-le după fiecare lectură. Scrie-le de 50 de ori și arde-le de 50 de ori. Ele trebuie să conțină : începutul, temele, sfârșitul. Faceți-le din nou pentru fiecare expunere, nu folosiți niciodată notițe vechi. Asta creează viață. Fii în interiorul acestei vieți a conferinței tot așa cum ești în ceea ce ai mâncat ieri.
9. *Vorbește întotdeauna din întreaga ființă*, niciodată din intelect. Notițele vechi sunt intelectuale; notițele proaspete au calitățile creativului despre ele. Intelectul interesează doar vorbitorul, ascultătorii vor omul întreg. Lasă audiența să audă plăcerea vorbitorului, durerea, bucuria, cucerirea

subiectului ; toate acestea trebuie să se regăsească acolo, creând o relație interioară vie între tema subiectului și audiența.

10. *Începe* să vorbești făcând referire la *evenimentele simptomatice* ale zilei: stabilind în acest fel o atmosferă comună cu audiența. Sau : folosește *metoda paradoxului*: începe cu simptomele care fac referire la un anumit eveniment, apoi surprinde ascultătorii arătând legătura cu tema propriu-zisă.
11. *Întoarce-te la sfârșit* din nou la temă (în anumite cazuri) ; începe cu întrebarea și termină cu răspunsul. Ascultătorul va reține ceea ce s-a spus. Exerciți o bună influență asupra ascultătorilor.
12. Folosește *elementele repetitive* în cuprinsul discursului pentru a sublinia: accentuează ideea centrală. Variaza mereu formularea, repetă în cuvinte diferite, altfel această tehnică nu va merge.
13. Caracterizează, nu defini: folosește propoziții, descrieri, nu substantive. Exprimările materialiste necesită multe substantive. Spiritul lucrurilor lucrează în verbe. Static versus dinamic. *Stilul* în abordarea subiectului este important ; găsește-l pe cel adecvat pentru fiecare gen de subiect.
14. *Recunoaște întotdeauna sursa* de inspirație: să negi sursa ideilor tale este de neconceput. Sursa științei spirituale poate fi făcută cunoscută fără a menționa antroposofia, etc. Steiner spune că a făcut-o mereu și mereu.
15. *Fii obiectiv*: Exprimă realitatea, nu opinia ta subiectivă. Interes puternic în subiect; responsabilitate morală ca să vorbești despre procesele istorice ale timpului despre noi.

Aceste sugestii ar trebui să te aducă pe tine, vorbitor, într-o relație adecvată cu audiența și cu tema subiectului.

-George O'Neil 1955-

Concluzie : Am dorit să fac astfel o introducere la munca cu gândirea inimii, care a fost descoperită de George O'Neil și sistematizată de Florin Lowndes. Cei care doresc să meargă pe calea lui Steiner ar trebui până la urmă să citească cartea lui Lowndes „ Das Erwecken des Herz-Denkens” pentru a avea o cunoaștere mai în profunzime a gândirii inimii. Mult din munca de bază a fost deja făcut, acum trebuie doar ca oamenii să practice gândirea inimii, și să găsească moduri s-o încorporeze în viață.

Ultimul test al gândirii inimii trebuie să vină din experiența oamenilor. Pe măsură ce din ce în ce mai mulți oameni vor trăi această gândire vor apărea grupuri și chiar instituții care vor simți beneficiile și realitatea sa.

Appendice

Filozofia libertății: Pentru unii provocarea va fi să stăpânească întreaga carte. Aceasta include două prefețe, 15 capitole, cele 11 adaosuri și primul appendice.

Steiner mai are și alte cărți dar din păcate traducerea nu reflectă structura lor organică. Pe site-ul www.organicthinking.org găsiți o traducere a acesteia numerotată , ușor de citit.

Oportunități posibile pentru munca organică prin intermediul inițiativelor steineriene : Steiner a avut două nivele ale muncii sale: acele sugestii care pot fi puse în practică imediat cum ar fi cele legate de educație, agricultură, nutriție, artistice, meditative și politice; și un al doilea nivel folosirea acestei subtile organizări a gândirii inimii. Această diferențiere fină i-a pus în încurcătură pe discipolii lui Steiner, și aceasta este ideea majoră pentru care ei nu pot înțelege importanța studiului cărții sale organic. Toate inițiativele lui Steiner pot și trebuie dezvoltate în acord cu gândirea care le-a creat pentru ca acestea să se poată reînnoi.

Dacă fiecare antroposof ar studia *măcar o carte corect*, așa cum este Filozofia libertății sau Teosofia, din scoarță în scoarță în această manieră organică, întreaga societate antroposofică s-ar transforma. Antroposofii ar avea o nouă metodă de oferit lumii. Ar fi cunoscuți ca aceia care gândesc în forme și imagini.

Opoziții la includerea gândirii inimii în instituțiile antroposofice: ce înseamnă studiul gândirii inimii? La cel mai practic nivel înseamnă să citești o carte scrisă de Steiner, să practici formele de gând,și să folosești apoi formele în scris, citit și predat. Studenții nu trebuie să lucreze cu toată cartea, ci pur și simplu să aprofundeze două sau trei capitole din Filozofia libertății sau din Teosofia. Acest gen de studiu organic se poate face trei ore pe săptămână în centrele deja existente de pregătire pentru Waldorf sau în instituțiile antroposofice.

Există și afirmația pe care o fac unii că această gândire a inimii nu este recunoscută de societățile antroposofice, de Seminarul Comunității Creștinilor și de conducătorii de vârf Waldorf. Acest lucru nu este deloc adevărat. Știu destule persoane aflate la conducere la Dornach, în mișcarea Waldorf și AWSNA, de la Comunitatea Creștinilor și în euritmie care au aderat la metoda de studiu organic a lui Steiner a la George O'Neil, prezentată pe larg în cartea lui Florin Lowndes „Das Erwecken des Herzdenkens” sau pe scurt în cartea mea. În America și în Germania cunosc multe persoane care lucrează în formarea profesorilor Waldorf și care cunosc foarte bine această metodă, dar care aleg totuși să păstreze tăcere asupra acestei chestiuni, poate din motive politice.

Ne-am putea întreba: de ce dacă este recunoscută această metodă nu e preluată în interiorul acestor instituții: Motivul este simplu: Cei mai mulți au avut acces la această metodă abia după ce s-a publicat cartea lui Lowndes în 1998. *Toată lumea încă învață cum să folosească această tehnică nouă*. Când suficiente persoane vor recunoaște că gândirea inimii înseamnă să vezi lumea prin cele șapte nivele de dezvoltare ale ființei umane, vor ști ce folositoare poate fi o astfel de perspectivă.

Câteva dovezi că gândirea inimii se răspândește încet și sigur: Am primit scrisori frumoase de la profesori Waldorf care-mi mulțumeau că am scris cartea „An Outline for a Renewal of Waldorf Education „ în ciuda unor aprecieri destul de critice făcute de mine despre Waldorf. Câțiva profesori au încercat chiar să

reformeze școlile în care predau prin aceste idei de bază ale gândirii inimii. Interesant pentru mine a fost că cei mai mulți dintre profesorii încântați de gândirea inimii aveau și o mare dăruire interioară pentru educația Waldorf, în timp ce detractorii gândirii inimii sunt de regulă cei pe care îi putem numi „ antroposofi politicoși”. Experiența mea a fost că profesorii Waldorf „ de modă veche” au un sentiment natural pentru gândirea organică din lucrările lui Steiner, și imediat ce-l văd articulat încearcă să-l încorporeze în munca lor.

Unii antroposofi trăiesc pe lungimea de undă a gândirii inimii, alții rămân sub aceasta . Christof Wiechert, șeful secțiunii pedagogice, a susținut munca cu gândirea inimii și m-a complimentat pentru cartea mea. Mai impresionant a fost includerea unei diagrame de tipul gândirii inimii într-un articol pe care l-a publicat câțiva ani în urmă în care a subliniat anumite polarități. Zilele trecute am primit o scrisoare de la un preot de la Comunitatea creștină, și acesta folosea liniuțe ca să separe unele paragrafe- vechiul truc al gândirii inimii lui Steiner. Autorul a compus scrisoarea într-o formă a gândirii inimii, cel mai probabil spicuită din cartea lui Lowndes. Un camarad care folosește gândirea inimii recunoaște stilul gândirii inimii altcuiva.

Un fenomen amuzant este acel „ știam asta”. Noi toți spunem „ știam asta” când simțim că am ști ceva. Multă lume mi-a spus după un workshop pentru gândirea inimii că ei simțeau și foloseau *deja* gândirea inimii în viețile lor. Într-un anumit sens au dreptate, dat fiind că a învăța înseamnă întotdeauna un fel de a-ți aminti. Din păcate, acel „ știam deja” se traduce în faptul că nu vor practica niciodată și nu-și vor dezvolta acel simț fin pentru gândirea inimii. Aceasta este o problemă cu care trebuie să ne confruntăm.

„Activarea chakrei inimii” a dat multor oameni primul gust pentru gândirea inimii. Cartea lui Lowndes a devenit un fel de bestseller antroposofic și a fost tradusă în șase limbi. Deși cartea nu abordează formele gândirii inimii din Filozofia libertății ea prezintă cele șase exerciții din această perspectivă. În ciuda legăturii sale evidente cu gândirea inimii cartea a fost bine recomandată de dr. Michaela Gloeckler și de alți conferențieri din Europa. Suport public din partea capetelor luminate de la Dornach la această alternativă de a vedea munca lui Steiner e greu de obținut, mai ales că această carte merge categoric împotriva metodei tradiționale antroposofice în care se fac aceste exerciții.

Abordarea lui George O’Neil a lucrărilor lui Steiner : George O’Neil este complet nerecunoscut pentru ceea ce a realizat în antroposofie. Într-o carte recentă despre istoria antroposofiei în America autorul abia l-a menționat pe el și pe soția sa . Scopul lui George a fost acela de a pune în practica spirituală indicațiile lui Steiner. Tot ce a atins a fost binecuvântat cu un înalt nivel de artă și înțelepciune: traducerea lui a „Calendarului sufletului”, studiul său asupra „Cum se dobândesc cunoștințe despre lumile superioare?” , „Filozofia libertății” , notițele pe baza Teosofiei, casa pe care și-a proiectat-o pentru studiu antroposofic, invențiile și lucrările lui de artă manuală, rezumatele sale la conferințele lui Steiner, abilitatea de a scrie cărți/articole ca extrase dintr-un tablou de gânduri așa cum a făcut

Steiner, capacitatea sa de a fi tăcut și viu în lumea spirituală. După moartea sa antroposofia l-a răsplătit prin risipirea averii sale în comunitatea din Spring Valley și prin faptul că aproape i-a aruncat munca și cercetările de o viață, din care o parte a fost recuperată.

George O'Neil ne-a lăsat „The Human life” o abordare a studiului biografic. Multe workshopuri biografice urmăresc să-și emoționeze audiența. Cartea lui George este scrisă pentru aceia care își fac timp să analizeze cu atenție modelele vieții lor. Cartea necesită studiu amănunțit și notițe. Are blândețea lui George și fiecare propoziție a fost construită cu gândirea inimii. Cartea este importantă prin ceea ce aduce George în modelul german al gândirii inimii lui Steiner în stil american. George a murit nerecunoscut pentru că adevărata sa contribuție devine vizibilă doar celor care au suficientă răbdare s-o vadă. (Îmi amintesc că prima dată când am citit eu mi s-a părut că stilul lui George este ciudat. Îți trebuie ceva timp s-o apreciezi).

George a văzut că antroposofia este o știință inițiatică, nu o artă a inițierii. La un alt nivel era și un artist și stilist practic și se aștepta ca dacă oamenii nu vor medita, măcar vor putea să vorbească și să scrie în formele gândirii inimii. (vezi și munca lui George asupra antetelor lui Steiner). La nivel uman, George a simțit că studiul în grup era esențial în dezvoltarea facultăților sociale căci un studiu corect al textelor lui Steiner ar duce la o nouă formă de comuniune între indivizi. Deseori antroposofii organizează o prelegere cu o temă anume cum ar fi „îngeri și oameni” și apoi concluzionează : acum hai să mergem la Steiner la „Cum se dobândesc cunoștințe despre lumile superioare?” și să practicăm ce ni se spune acolo. George însă a mers pe cale, a practicat toate îndrumările/meditațiile din carte. Grupurile sale de studiu erau oportunități pentru ca mai întâi să citească și să practice ce a spus Steiner, și apoi să discute experiențele meditațiilor.

Dacă e să urmărim exemplul lui George și să devenim *inițiați* în sensul cărții menționate mai sus, atunci trebuie să trăim ca indivizi devotați propriei noastre deveniri. Pentru a-i putea urma exemplul ar necesita un alt fel de grup de studiu. George a putut să împlinească indicațiile lui Steiner pentru dezvoltare spirituală, și din dezvoltarea lui a dat ceva înapoi societății, unei societăți care, cu excepția câtorva indivizi, nu era prea interesată în a urma indicațiile lui Steiner. George a arătat întotdeauna spre texte ca spre o cale de iluminare spirituală, și nu spre sine. În acest sens cunoștea și promova libertatea.

Practicarea viitoare a gândirii inimii: Steiner a gândit în formele gândirii inimii, astfel încât este normal să le găsim în lucrările lui. În școala Waldorf aceasta se regăsește în curriculum și în planul lecțiilor. În Slujba de Sfințire a Omului se regăsește în structura acesteia. În cărțile sale se regăsește în fiecare paragraf și capitol.

Cei care păstrează cărțile lui Steiner insistă să le publice și să le traducă fără să țină cont de structura capitolelor sale, a paragrafelor și propozițiilor. Când încerci să spui asta diverșilor editori, conducători de ramură și altor antroposofi de seamă, te tratează de parcă ai vrea să ataci Antroposofia. Editura

Anthroposophical Press a respectat paragrafele în unele din lucrările tipărite în edițiile noi. Ei nu știu de ce a folosit Steiner liniuțele; și din acest motiv au făcut paragrafele arbitrar. Ne-am putea gândi că ar trebui măcar *să cerceteze* de ce Steiner a avut o astfel de utilizare neortodoxă a liniuțelor. Cărțile ar trebui publicate în armonie cu edițiile germane originale dinainte de 1926.

Probabil că nu se va modifica nimic în modul în care sunt publicate cărțile. Teorofia, de exemplu, poate fi publicată împreună cu un ghid de studiu, întrebări de studiu, și chiar sugestii practice și chestiuni interioare scrise de cineva care iubește cartea cu adevărat. În loc de cărțile grele ale lui Steiner – pe care mulți studenți doar le frunzăresc și pe care unii dintre *instructorii lor nu le cunosc bine, dar le predau totuși* – formatorii de profesori Waldorf ar avea un ghid de studiu artistic și de mare ajutor. Dacă însă și editurile, incluzând AWSNA Press, ar fi de acord cu această schimbare de gândire, ar putea fi o renaștere a studiului real al lui Steiner. (vedeți „A Primer for Spiritually Thinking Educators” ca un posibil model pe www.waldorfbooks.com).

Editurile ar putea să deschidă drumul. Profesorii formatori i-ar urma. Chiar și ramurile societății antroposofice ar putea fi revigorată. Cu cărțile astfel corectate și cu scopul lor clar, atunci diferitele centre de pregătire ar sta pe teren solid. La un curs de formare tipic, studenții citesc zece cărți scrise de Steiner, fără titlurile Waldorf obligatorii, în decurs de doi ani. Nu e suficient timp pentru a digera un astfel de material și Steiner însuși a spus că ar putea îmbolnăvi cititorul. Ideal ar fi ca aceste cărți să fie citite într-o ordine anume, cu atenție și încet. Nu văd nici un motiv pentru care Filozofia libertății ar trebui citită în două luni sau Știința ocultă în trei luni. Cele mai multe cărți ezoterice ale lui Steiner ar putea fi prezentate studenților în forme sau schițe dacă ar fi instructori care să facă această pregătire.

Abordarea gândirii inimii vede întotdeauna viața în nivele. De ce au mai multă nevoie profesorii Waldorf în munca lor? Ei citesc materialul, și-l însușesc și-l predau apoi copiilor. Metoda de studiu a gândirii inimii îi învață pe profesori cum să facă acest lucru, dar cu forme organice. De exemplu, dacă profesorul formator ar citi capitolul I din Teosofia sau din Filozofia libertății, prezintă paragrafele, le desenează la tablă în forme, discută polaritățile, reformulează capitolul cu propriile lor cuvinte, apoi studenții vor învăța conținutul cărții în timp ce practică încercând să facă planurile lecției organic pentru a-l folosi în viitor la predare. În acest fel, studiind textele lui Steiner am avea o valoare practică pentru clasă și o valoare spirituală deschizând chakra inimii profesorilor. Acesta ar putea fi viitorul gândirii inimii.

Cuvintele lui Rudolf Steiner despre metoda sa

„Oricine dorește să-și perfecționeze intelectul poate studia cărți ca „Adevăr și știință” sau „Filozofia libertății”. Amândouă sunt scrise voit într-un asemenea mod încât o gândire antrenată de acestea se poate mișca cu siguranță în planurile

superioare. Chiar și o persoană care studiază aceste cărți și nu știe nimic despre Teosofia își poate găsi drumul spre lumile superioare.” (14)

Cele patru niveluri și cele patru legi

„Gânditi-vă la multiplele subiecte care sunt cu adevărat teme fundamentale , și la cum a fost necesar să ne construim întreaga structură de gânduri mereu și mereu pornind de la structura de bază: corp fizic, corp eteric, corp astral și Eu... Căci aceasta este și rămâne un fir solid pe care să ne înșirăm gândurile: aceste patru mădulari ale ființei umane și modul în care interacționează ; iar apoi, pe o treaptă mai înaltă, transformarea celor trei mădulari inferioare: al treilea în al cincilea, al doilea în al șaselea și primul în cel de-al șaptelea mădular al ființei umane...Așa schițezi planul sau baza sistemului tău de gânduri, așa cum odinioară zeii au alcătuit planul înțelepciunii lumii. ” (15)

Ritm

“ Dacă omul va renunța să caute ceva atât de material ca bazele naturii-și va face asta înainte de ce-al de-al patrulea mileniu – va ajunge la ceva complet diferit: va descoperi ritmuri, ordonare ritmică, peste tot în natură. Aceste ordonări ritmice sunt prezente, dar în general știința materialistă modernă le ia în râs. Noi le-am dat formă artistică în cele șapte coloane ale Goethenumului, în întreaga configurație a clădirii. Această ordine ritmică este prezentă în întreaga natură. În planta în care o frunză îi urmează celelalte în creștere ritmică; petalele mugurelui sunt ordonate ritmic,totul este ordonat ritmic. Febra are un parcurs ritmic în cadrul bolii; întreaga viață este ritmică. Să discernem ritmurile naturii- aceasta va fii adevărata știință a naturii.” (16)

“ Prin imaginație sufletul trăiește în ritm și lumea lui Mihael este cea care se revelează pe sine în ritm.” (17)

Intensificare,amplificare

“ O astfel de gândire găsiți în “Filozofia libertății” a mea și în “Adevăr și știință”. Aceste cărți nu sunt scrise astfel încât să se poată lua un gând de undeva și muta în altă parte. Ele sunt scrise așa cum se naște un organism, un gând crește după altul “ (18)

“ În Filozofia libertății acest lucru nu este posibil.Un gând nu poate fi mutat, așa cum picioarele din spate ale unui câine nu pot fi puse înainte, căci această carte este un organism ordonat logic, și lucrul cu gândurile exprimate în ea au un efect similar cu o școlire interioară.” (19)

Principiul polarității

Într-o conferință ținută la Dornach în 1924, el a spus: “Stilul, desigur, necesită o continuitate a gândirii. Oricine își propune să scrie un eseu, și să-l scrie cu stil,

trebuie să aibă deja ultima propoziție inclusă în prima. De fapt, ar trebui să acorde mai multă atenție ultimei propoziții decât primei. Iar în timp ce scrie a doua propoziție, ar trebui s-o aibă în minte pe penultima. Doar atunci când ajunge la mijlocul eseului poate să-și permită să se concentreze asupra unei singure propoziții. Iar dacă autorul are cu adevărat talent pentru proză, el va avea înaintea sa întreg eseul chiar în timp ce-l scrie.” (20)

Principiul punctului de întoarcere

“ Întreaga evoluție anterioară epocii grecești conduce la ideea că omul ia din univers tot ce se poate descoperi despre elementele vii ale formei umane pentru a o rezuma....Acum avem un scop invers- ființa umană, care a fost profund interiorizată prin Misteriul de pe Golgotha, care a fost cuprinsă interior în semnificația sa cosmică, este dăruită din nou Universului “ (21)

“ Dacă s-ar da atenție sporită unor astfel de aspecte în predare, efectul ar fi extrem de benefic. De exemplu școala cu șapte clase ar putea fi aranjată astfel încât să existe o clasă de mijloc, a patra. În a cincea ar fi într-o formă modificată ceea ce s-a studiat în a treia, în a șasea subiectele celei de-a doua, în a șaptea subiectele clasei întâi. Acesta ar fi un excelent mod de întări memorie, și dacă oamenii ar pune astfel de lucruri în practică ar observa cum acest gen de idei derivă din legile care guvernează viața.” (22)

Noua gândire

Mantra gând

“ Sentimentele din ziua de azi trebuie trezite prin gânduri. Și cele șapte rugăminți din Tatăl Nostru au fost date odinioară sub forma unei scări cu șapte tonuri, împreună cu șapte culori și arome specifice. În acest fel discipolii din Atlantida experimentau esența heptapartită a ființei umane. Christos, cel mai mare dintre învățătorii religioși, a pus această esență în rugăciunea Tatăl Nostru. Oricine se roagă astfel este atins de ea. Nu este cu adevărat o mantră, dar are puteri mantrice. Este o “ mantra gând”. Desigur, cea mai mare putere a avut-o în limbajul ei original, dar tocmai pentru că este o mantra gând, nu-și va pierde forța nici atunci când va fi tradusă în mii de limbi. Putem digera mâncarea fără să cunoaștem legile digestiei; tot astfel putem beneficia de roadele rugăciunii fără cunoaștere. Cel care are însă cunoaștere superioară, va beneficia de cu totul alt fel de roade de pe urma ei.” (23)

Importanța lui Goethe

“ Numai când Goethe a adus ideile din trecut în mișcare se poate spune că s-a făcut un pas înainte. El a văzut în astfel de concepte posibilitatea transformării, a metamorfozei și a introdus astfel ceva complet nou, care, deocamdată nu este apreciat în mod just. Conceptul mugurelui, al fructului și așa mai departe le-a

văzut ca transformări ale conceptului de bază “frunză”. Să poți recunoaște o mobilitate vie în concepte și imagini mentale este ceva nou. Ne permite să transformăm concepte în interior astfel încât să urmeze multiplele metamorfoze care au loc în fenomenele naturii. Am arătat de mult că aceasta este cea mai importantă descoperire a lui Goethe, descoperire a cărei dezvoltare viitoare poate fi găsită doar în știința spirituală. “ (24)

Natura eterică a Filozofiei Libertății

“ ...cel mai important aspect legat de Filozofia libertății este faptul că în paginile sale se află pentru prima dată o gândire cu totul autonomă. Și nici un om care gândește doar neautonom nu va putea înțelege această carte. Cititorul trebuie să se obișnuiască , pagină de pagină , chiar de la început, să se retragă în trupul său eteric pentru a putea avea astfel de gânduri cum sunt cele din această carte “ (25)

“când cineva gândește în sensul Filozofiei libertății... se poate ajunge la ceea ce am putea numi experiențe eterice. “ (26)

De la gândirea logică la gândirea inimii

“ când descriem lumile spirituale și dorim să transpunem experiențele noastre în termenii gândirii logice, ne simțim ca și cum ne-am apropiat de un deal pe care sunt minunate formațiuni stâncoase care trebuie cioplite pentru a putea construi case cu ele. Tot astfel experiențele noastre din lumile superioare trebuie să fie traduse în gânduri logice. Când cineva vrea să comunice semenilor săi ceea ce a experimentat prin intermediul gândirii inimii, și acesta trebuie să le traducă în gânduri logice. Dar gândurile logice sunt doar limbajul în care, în Știința spirituală, gândirea inimii este împărtășită. Pentru unii e posibil să întâmpine dificultăți în comunicările cercetătorului spiritual , și să spună “ am auzit doar vorbe; nu-mi transmit nimic “ Ar putea să fie vina celui care comunică , dar nu neapărat. Ar putea fi vina ascultătorului care aude doar sunetul cuvintelor și este incapabil să treacă de la vorbe la gânduri. Ar putea fi vina unei persoane care îmbracă adevărurile spirituale în gânduri care nu transmit celorlalți o certitudine despre gândirea inimii. Dar ar putea fi și vina ascultătorului care este incapabil să descopere adevărurile din spatele gândurilor, gânduri care sunt asemănătoare cuvintelor care transmit descoperirile gândirii inimii. “ (27)

Câteva rezultate spirituale și practice

Rezultatele lecturii corespunzătoare a științei spirituale

“ Dacă citim comunicări despre lumea exterioară a simțurilor, citim *despre* ele. Dar dacă citim comunicări despre lumea suprasensibilă într-un mod corespunzător , viețuim în curentul existenței spirituale . Încorporând rezultatele acestor comunicări , avem și noi acces la ele pe propria noastră cale interioară . Este adevărat că ceea ce am spus aici nu este observat deloc de cititor. Intrarea în lumea

spirituală este imaginată prea asemănătoare cu o experiență din lumea simțurilor; de aceea, ceea ce se experimentează când citim despre această lume este conceput prea mult ca fiind de natura gândului . Dar dacă am încorporat *cu adevărat* aceste gânduri ne aflăm deja în această lume și nu trebuie decât să ne devină clar că am viețuit, neanunțați, ceea ce am crezut inițial că am primit numai ca o comunicare intelectuală.” (28)

Natura scrierilor antroposofice

În conferința de la Basel din 1916, scrie: “ Scrierile de științe naturale comunică anumite rezultate cu care oamenii se familiarizează. Comunicările științei spirituale nu sunt de același fel. Poate deveni instrumentul fiecărui suflet individual . Oricine își pătrunde ființa cu ideile pe care aceasta din urmă le propune nu este confruntat doar cu un rezultat finit , care poate fi învățat, ci are ceva care, prin intermediul vieții interioare, îl unește cu lumea spirituală pe care o caută. Oricine citește o carte de știință spirituală-dacă citește corespunzător-observă că ceea ce trăiește în carte poate deveni în viața sa suflă o modalitate de a aduce viața sufletului însuși în armonie cu existența spirituală....Pe măsură ce aceasta se întâmplă devine din ce în ce mai evident faptul că într-o carte care își are originea în antroposofie nu avem ceea ce găsim în celelalte cărți, ci ceva care este ca un instrument care nu doar comunică fapte ale cunoașterii , ci un instrument prin intermediul căruia noi suntem capabili să ajungem la astfel de fapte prin propria noastră activitate. “ (29)

Educarea gândirii

“Pentru cei care caută o și mai strictă școlire , cărțile mele “Adevăr și Cunoaștere” și “ Filozofia Libertății” sunt în mod special potrivite. Aceste două cărți nu sunt scrise ca oricare alta; nici o propoziție nu poate fi așezată decât acolo unde este. Fiecare din aceste cărți reprezintă nu doar o colecție de gânduri, ci un organism-gând. Un gând nu este adăugat altuia, ci fiecare crește organic din precedentul, așa cum creșterea are loc într-un organism. Gândurile trebuie în mod necesar să se dezvolte într-o manieră similară și în cititor. În acest fel cititorul își transformă propria gândire într-una care se creează pe ea însăși. Fără acest tip de gândire, nivelurile superioare ale Rozicrucianismului nu pot fi atinse. Desigur, și un studiu al literaturii spiritual-științifice de bază va școli gândirea; o educație mai energică nu este absolut necesară pentru a absolvi primul nivel al unei instruiți Rozicruciene. ” GA 55 ,14.03.1907

Unicitatea stilului lui Steiner

Dificultatea exprimării adevărului spiritual

“Dificultatea de a așterne pe hârtie cel mai înalt adevăr este doar aceasta: că trebuie să folosim discursul și cuvintele obișnuite care sunt semne ale obiectelor care pot fi experimentate cu simțurile, dar apoi oamenii se mișcă de la un gând la

altul și de la ele, putem spune, nu primesc nici o noțiune reală.” *Scrisoare de pe când Steiner avea 20 de ani.*

Stilul cere efort

Referitor la Prefața din 1918 Steiner a comentat mai târziu în conferințele sale de tinerețe: “În ceea ce am numit antroposofie, de fapt în Prefața la Filozofia libertății, vă veți întâlni cu ceva ce nu puteți înțelege dacă vă dărușiți doar gândirii pasive care este atât de cultivată în zilele noastre...”

Cerințele limbajului pentru știința spirituală

“Dacă ne înțelegem la un nivel mai înalt decât cel al discursului prin intermediul elementelor mai profunde ale sufletului – prin intermediul gândurilor purtate de sentiment, încălzite de inimă- atunci avem un mod universal de înțelegere, dar este nevoie de o inimă pentru ca această înțelegere să devină o ființă. Trebuie să găsim calea spre spiritul omului la un nivel mai înalt decât cel al discursului. Căutarea unui limbaj al gândurilor, la fel ca și celelalte probleme legate cu filozofia, educația, religia, și arta- aceasta este semnificația mișcării antroposofice în prezentul istoric... limbajul dezvoltat în antroposofie se va mișca în elementul pur al luminii care trece de la suflet la suflet, de la inimă la inimă- și asta e mai mult decât o figură de stil..” (30)

Stilul de scris al lui Steiner

“Prin intermediul tuturor cărților tipărite veți putea vedea că nu găsiți nimic din acel caracter dezmembrat pe care-l găsiți în știința modernă. Diferența dintre “cum” (modul de gândire) trebuie scoasă în evidență cu aceeași tărie ca și “Ce”-ul (conținutul subiectului). Există un mod de gândire formator care a fost dezvoltat cu scopul special de a conduce spre lumea suprasensibilă. Dacă luați cartea “Cum se dobândesc cunoștințe despre lumile superioare?” unde este schițată o astfel de cale, veți descoperi că fiecare gând, fiecare idee din ea este bazată pe această gândire formatoare.” (31)

“Cărțile scrise din domeniul antroposofiei nu sunt citite cu atenția necesară. Chiar nu sunt. Căci dacă ar fi fost atunci era posibil ca, după ce “Teosofia” și “Cum se dobândesc cunoștințe despre lumile superioare?” au fost scrise, și poate și “Știința ocultă”, și alte persoane în afară de mine ar fi putut să scrie sau să țină toate ciclurile de conferințe. Totul este conținut în aceste cărți. Doar că în general acest lucru nu este crezut.” (32)

“Filozofia libertății a născut multe neînțelegeri pur și simplu pentru că oamenii nu pot pătrunde în modul de gândire dezvoltat în această carte. Ea cere acel mod de gândire care trebuie dobândit prin practică sistematică pentru a putea dobândi o cunoaștere a lumilor superioare.” (33)

“ Aceasta este ceva ce oamenii nu au putut atinge: nu au citit Filozofia libertății în alt mod decât sunt citite alte cărți. Și despre asta este vorba acum, și asta trebuie indicat cu cea mai mare claritate, pentru că altfel dezvoltarea Societății Antroposofice va rămâne pur și simplu în urma dezvoltării antroposofiei. Și atunci antroposofia va fi complet greșit înțeleasă de către lume pe calea ocolită a Societății antroposofice, și de aici nu poate urma decât conflict după conflict!” (34)

PREFAȚĂ LA NOUA EDIȚIE [1918]

1/9

1. Există două întrebări esențiale ale vieții sufletești a omului spre care se orientează tot ce vrem să discutăm prin această carte.
2. Prima e dacă există o posibilitate de a considera în așa fel ființa umană, încât această considerare să se dovedească a fi temelie pentru oricare altă considerare care îl întâmpină pe om prin trăire sau știință, considerare despre care însă omul are senzația că nu s-ar putea sprijini pe sine.
3. Prin îndoială și judecată critică o asemenea considerare ar ajunge în domeniul nesiguranței.
4. Cealaltă întrebare este următoarea: are voie omul, ca ființă dotată cu voință, să-și atribuie libertatea, sau libertatea e o simplă iluzie, care se naște în el pentru că nu întrevede firele necesității de care depinde și voința lui, la fel ca orice fenomen al naturii?
5. La această întrebare nu dă naștere o urzeală artificială de gânduri.
6. Ea apare cu totul firesc în fața sufletului aflat într-o anumită dispoziție.
7. Și putem simți că sufletul ar pierde ceva din ceea ce ar trebui să fie, dacă nu s-ar vedea o dată pus, cu cea mai mare seriozitate posibilă, în fața celor două posibilități: libertate sau necesitate a voinței.
8. În această lucrare vrem să arătăm că trăirile sufletești pe care trebuie să le aibă omul prin intermediul celei de a doua întrebări, depind de punctul de vedere pe care poate să-l adopte față de prima.
9. Aici facem încercarea de a dovedi că există o concepție despre ființa umană care poate să ofere un sprijin și restului cunoașterii; iar în continuare vrem să arătăm că prin această concepție dobândim o deplină justificare a ideii libertății voinței, abia atunci când mai întâi descoperim acel domeniu sufletesc în care se poate desfășura voința liberă.

2/5

1. Concepția despre care e vorba aici, referitor la aceste două întrebări, e de așa natură încât, odată dobândită, poate să devină ea însăși o componentă a vieții sufletești vii.
2. Nu dăm aici un răspuns teoretic, pe care, odată însușit, să-l purtăm cu noi numai ca o convingere păstrată de memorie.
3. Pentru modul de reprezentare care stă la baza acestei cărți, un asemenea răspuns ar fi doar aparent.
4. Nu vom da un asemenea răspuns încheiat, terminat, ci vom indica un domeniu de trăire a sufletului, în care prin însăși activitatea sufletească interioară, problema își va primi răspunsul într-un mod viu, înnoit, ori de câte ori are omul nevoie de aceasta.
5. Cine a găsit o dată domeniul sufletesc unde se dezvoltă aceste întrebări, acela, adevărata contemplare a acestui domeniu îi dăruiește tocmai ceea ce îi trebuie pentru aceste două enigme

ale vieții, pentru ca apoi, cu ajutorul celor dobândite, să străbată în continuare viața plină de enigme – în lărgimea și în adâncurile ei –, străbateră la care îl determină dorința și destinul.

3/1

1. Prin aceasta ni se pare că am indicat o cunoaștere care își dovedește justificarea și valabilitatea prin viața ei proprie și prin înrudirea acestei vieți proprii cu întreaga viață sufletească a omului.

4/10

1. Așa gândeam despre conținutul acestei cărți atunci când am scris-o, acum douăzeci și cinci de ani.

2. Dacă aș vrea să caracterizez țelul gândurilor acestei lucrări, ar trebui să scriu și astăzi asemenea propoziții.

3. În manuscrisul de atunci m-am limitat la a nu spune *mai mult* decât ceea ce e în legătură – în modul cel mai strâns – cu cele două întrebări fundamentale caracterizate.

4. Dacă cineva ar fi mirat că în această carte încă nu găsește nici un indiciu despre domeniul lumii experiențelor spirituale, care a fost prezentat de mine în scrierile mele ulterioare, acela să ia în considerare faptul că eu atunci tocmai că nu am voit să dau o relatare a rezultatelor cercetării spirituale, ci am voit mai întâi să clădesc temelia pe care se pot sprijini asemenea rezultate.

5. Această *Filosofie a libertății* nu conține nici un asemenea rezultat special, tot atât de puțin pe cât conține rezultate speciale ale științelor naturii; dar acela care caută siguranță pentru asemenea cunoștințe, după părerea mea, nu se poate dispensa de ceea ce conține ea.

6. Ceea ce se spune în carte poate fi acceptabil și pentru unii oameni care, din pricina unor anumite motive valabile pentru ei, nu vor să aibă nimic de a face cu datele mele de cercetare obținute prin știința spirituală.

7. Aceluia însă care poate considera aceste date ale științei spirituale drept ceva către care este atras, aceluia îl vor putea fi importante și cele ce am încercat să le arătăm aici.

8. Și anume, de a dovedi cum o considerare nepărtinitoare, care se extinde numai asupra celor două întrebări caracterizate, fundamentale pentru *orice* cunoaștere, ne duce la înțelegerea că omul trăiește în lăuntru unei lumi spirituale reale.

9. În această carte am căutat să justificăm o cunoaștere a domeniului spiritual *înainte* de intrarea în experiența spirituală.

10. Iar această justificare a fost făcută în așa fel încât pentru a găsi acceptabil ceea ce am spus aici nu e nevoie nicăieri în aceste expuneri să consultăm experiențele descrise de mine mai târziu, dacă putem sau dorim să urmărim modul acestor expuneri.

5/5

1. Astfel, mi se pare că această carte, pe de o parte, a luat o poziție cu totul diferită față de lucrările mele de știință spirituală propriu-zisă; iar, pe de altă parte, ea este totuși în cea mai strânsă legătură cu ele.

2. Toate acestea m-au determinat ca acum, după douăzeci și cinci de ani, să redau publicității conținutul lucrării, în esență aproape total neschimbat.

3. Am făcut doar niște adaosuri mai lungi la un șir întreg de capitole.

4. Constatările pe care le-am făcut cu privire la înțelegerea greșită a celor spuse de mine, m-au făcut să-mi pară necesare asemenea adaosuri lămuritoare.

5. Am făcut schimbări doar acolo unde ceea ce am voit să spun acum un sfert de veac mi s-a părut azi neîndemânatic. (Și numai un răuvoitor s-ar simți îndemnat să spună că prin asemenea modificări mi-aș fi schimbat convingerea de bază).

6/6

1. Cartea este epuizată deja de mulți ani.

2. Cu toate că, așa cum rezultă din cele spuse mai sus, mi se pare că trebuie spus la fel și azi, ceea ce am expus despre problemele caracterizate înainte cu douăzeci și cinci de ani, am ezitat mult timp la finisarea acestei noi ediții.

- 3.Mă întrebam mereu dacă în cutare sau cutare loc nu ar trebui să comentez numeroasele concepții filosofice care s-au ivit de la apariția primei ediții.
- 4.Solicitarea din ultimul timp, datorată cercetărilor mele de știință spirituală pură, m-a împiedicat să fac acest lucru așa cum aș fi dorit eu.
- 5.După o orientare pe cât posibil temeinică în munca filosofică a prezentului, m-am convins de faptul că oricât de ademenitor ar părea un asemenea comentariu, pentru ceea ce trebuie spus prin cartea mea, nu e nevoie ca el să fie inclus aici.
- 6.Ceea ce mi s-a părut necesar să spun despre noile direcții filosofice pornind de la punctul de vedere adoptat în *Filosofia libertății*, se poate găsi în volumul doi al cărții mele Enigmele filozofiei.

AL DOILEA APENDICE

1/3

- 1.Aici voi reda, în esență, ceea ce am spus într-un fel de „prefață” la prima ediție a acestei cărți.
- 2.Fiindcă aceste gânduri se referă mai mult la dispoziția de gândire ,din care am scris această carte cu douăzeci și cinci de ani în urmă, decât la însuși conținutul ei, le pun de această dată aici doar ca „apendice”.
- 3.N-aș vrea să le las cu totul la o parte, fiindcă există părerea că scrierile mele de știință spirituală, apărute mai târziu, m-ar obliga să suprim ceva din scrierile mele anterioare.

2/4

- 1.În epoca noastră, *adevărul* poate fi găsit numai în adâncurile ființei omenești .
- 2.Dintre cele două căi de care ne vorbea Schiller:
„*Adevărul* îl căutăm amândoi, tu afară în viață, eu înăuntru
În inimă, și, astfel, desigur, îl va găsi fiecare.
Dacă ochiul este sănătos, el Îl va întâlni în afară pe Creator;
Dacă inima este sănătoasă, atunci desigur în interior ea va oglindi lumea”
omul din prezent se va folosi mai ales de cea de a doua.
- 3.Un adevăr care ne vine din afară poartă întotdeauna pecetea nesiguranței.
- 4.Noii suntem dispuși să credem numai în adevărul care apare în interiorul fiecăruia dintre noi.

3/3

- 1.Numai adevărul ne poate aduce siguranță în dezvoltarea forțelor noastre individuale.
- 2.Cel ce este chinuit de îndoiele are forțele paralizate.
- 3.Într-o lume pe care o găsește enigmatică, el nu poate afla nici o țintă pentru munca sa de creație.

4/4

- 1.Nu vrem numai să *credem*, vrem să *știm*.
- 2.Credința pretinde recunoașterea unor adevăruri pe care nu le cunoaștem în întregime.
- 3.Dar ființa noastră individuală se împotrivesc la tot ceea ce nu cunoaștem în întregime, fiindcă ea vrea să trăiască totul în interiorul său cel mai adânc.
- 4.Pe noi numai *știința* ne mulțumește, pentru că ea nu se supune normelor exterioare, ci izvorăște din viața lăuntrică a personalității.

5/3

- 1.Noii nu vrem nici o astfel de știință care s-a modelat, o dată pentru totdeauna, după regulile încremenite ale didacticii, și s-a păstrat într-un compendiu valabil pentru toate timpurile.
2. Fiecare dintre noi se simte îndreptățit să ia ca punct de plecare experiențele sale imediate, trăirile sale directe pentru ca, de aici, să se ridice la cunoașterea întregului univers.
- 3.Noii tindem, fiecare în felul său, spre o știință sigură.

6/6

- 1.Teoriile noastre științifice nu mai trebuie să aibă o astfel de conformație, încât să trezească sentimentul că acceptarea lor ar fi problema unei constrângeri necondiționate.

2.Nici unul dintre noi n-ar mai putea da unei lucrări științifice titlul pe care îl dăduse altădată *Fichte*: „Lămuriri clare ca lumina soarelui, pentru marele public, asupra esenței propriu-zise a celei mai noi filosofii.

3.O încercare de a-i constrânge pe cititori la înțelegere”.

4.Astăzi nimeni nu trebuie *constrâns* la înțelegere.

5.De la cel ce nu se simte impulsionat spre o concepție printr-o necesitate deosebită, individuală, de la acela nu pretindem nici acceptare și nici adeziune.

6.Astăzi, nici pe nevărstnici, nici pe copii, nu vrem să-i îndopăm cu cunoștințe, ci încercăm a le dezvolta facultățile pentru ca să nu mai fie nevoie să fie *constrânși* la înțelegere, ci pentru ca ei să *voiască* a înțelege.

7/5

1.Eu nu mă dăruiesc nici unei iluzii în ceea ce privește această caracteristică a epocii mele.

2. Știu în cât de mare măsură se desfășoară viața după anumite tipare, lipsite de individualitate.

3.Dar știu tot atât de bine că mulți dintre contemporanii mei încearcă să-și orânduiască viața în sensul pe care l-am arătat aici.

4.Lor aș vrea să le dedic această scriere.

5.Ea nu va vorbi despre „singura cale posibilă” ce duce la adevăr, ci va *relata* despre acea cale pe care a mers un om căruia adevărul îi este un lucru de mare preț.

8/6

1.Această scriere ne conduce mai întâi în domenii mai abstracte, în care gândurile trebuie să îmbrace contururi precise, pentru a putea ajunge la puncte sigure.

2.Dar, din domeniul noțiunilor aride, cititorul va fi călăuzit și în viața concretă.

3.Sunt cu totul de părere că, dacă vrea să trăiască existența sub toate aspectele ei, omul trebuie să se ridice și în domeniul eteric al noțiunilor.

4.Cel ce se poate bucura de viață numai cu simțurile, nu cunoaște deliciaele ei.

5.Învățații orientali îi lăsau pe discipoli să ducă, ani de-a rândul, o viață de renunțări și asceză, înainte de a le fi împărtășit ceea ce știau ei înșiși.

6.Occidentul nu mai pretinde, pentru a conferi cuiva știința, nici exerciții de smerenie și nici ascetism, Dar în schimb, cere ca omul să aibă bunăvoința de a se sustrage, pentru un timp scurt, impresiilor directe ale vieții și să intre în lumea gândurilor pure.

9/16

1.Domeniile vieții sunt numeroase.

2.Pentru fiecare domeniu se dezvoltă o știință aparte.

3.Dar viața însăși este o unitate și cu cât științele se străduiesc mai mult să aprofundeze domeniile particulare ale vieții, cu atât mai mult se îndepărtează de înțelegerea unității vii a universului.

4.Trebuie să existe o știință care caută, în științele speciale, elementele pentru a-l conduce din nou pe om spre plenitudinea vieții.

5.Cercetătorii specializați ai științelor vor să dobândească, prin cunoștințele lor, o conștientă despre lume și despre fenomenele din ea; în această scriere am urmărit un țel filosofic: știința trebuie să devină ea însăși organică și vie.

6.Științele speciale sunt trepte premergătoare ale științei spre care se tinde aici.

7. O situație asemănătoare domnește în arte.

8.Compozitorul lucrează pe temeiul științei compunerii.

9.Aceasta din urmă este o totalitate de cunoștințe, a căror însușire este o condiție necesară pentru a compune.

10.În compoziții, legile științei compunerii sunt puse în slujba vieții, în slujba realității factice.

11.Exact în același sens este filosofia o artă.

12. Toți filosofii adevărați erau *artiști ai noțiunilor*.

13.Pentru ei, ideile oamenilor erau material de artă, iar metodele științifice erau tehnica artistică.

14.Prin aceasta, gândirea abstractă dobândește viață individuală, concretă.

15.Ideile devin forțe de viață. Atunci nu avem numai o știință despre lucruri, ci știința devine un organism real, un organism stăpân pe sine însuși.

16.Conștiința noastră activă, reală, s-a ridicat deasupra unei simple preluări pasive a adevărilor.

10/3

1.Cum se comportă filosofia ca artă față de *libertatea* omului, ce este această libertate, și dacă am ajuns să ne împărtășim din ea, sau putem ajunge la acest lucru: iată problema fundamentală a scrierii mele.

2.Toate celelalte expuneri științifice au fost făcute numai pentru ca, în cele din urmă, să aruncăm și mai multă lumină asupra unei probleme care, după părerea mea, prezintă cea mai mare importanță pentru om.

3.În aceste pagini vrem să dăm o „*filosofie a libertății*”.

11/4

1.Toată știința n-ar fi decât satisfacerea unei curiozități inutile, dacă ea nu ar tinde spre mărirea *valorii existenței personalității* omenești.

2.Științele își primesc adevărata lor valoare abia atunci când sunt în stare să prezinte importanța umană a rezultatelor lor.

3.Scopul final al individului nu poate fi înnobilarea unei singure facultăți sufletești, ci dezvoltarea tuturor aptitudinilor ce sălășluiesc latent în noi.

4.Cunoașterea are valoare numai prin aceea că ea contribuie la dezvoltarea *multilaterală* a întregii naturi omenești.

12/1

1.De aceea, această scriere nu concepe raporturile dintre știință și viață în sensul că omul trebuie să-și pună forțele în slujba ideii și să se plece în fața ei, ci în sensul că ia în stăpânire lumea ideilor, pentru a le folosi la realizarea țelurilor sale *omenești*, care le depășesc pe cele pur științifice.

13/1

1.Ideea trebuie trăită; *altfel*, cădem sub sclavia ei.

Bibilografie :

Florin Lowndes, Activarea chakrei inimii și Das Erwecken des Herz-Denkens

George O'Neil, The human life

George O'Neil, „A workbook to the Philosophy of Spiritual Activity” Acest manuscris se găsește la Steiner librarz. Acesta este primul text despre metoda lui rudolf steiner. S-au făcut niște corecții la formele capitolului de către Lowndes în cartea sa Das Erwecken...Este clar că george s-a așteptat ca descoperirile sale să fie preluate și de alții și dezvoltate . Iată de ce nu a publicat niciodată o formă finală și terminată a muncii sale.

Mark Riccio, An outline for a Renewal of Waldorf Education

Note

1. Titlurile americane ale cărții (The Philosophy of Spiritual Activity, Intuitive Thinking as a Spiritual Path, The Philosophy of Freedom) diferă din cauza dificultății de a traduce din limba germană cuvântul *freiheit*, care literal înseamnă libertate. Pe site-ul organicthinking.org este disponibilă varianta traducerii lui Wilson, care respectă frazele originale ale lui Steiner.

Dornach-ul, centrul reprezentativ al antroposofiei, a numit acest an „anul gândirii inimii”, dar publicațiile lor despre acest subiect dezinformează publicul și nu vreau să le analizez aici. În America situația este similară. Editurile și societățile antroposofice evită orice noțiune concretă despre asta. Forma gândirii inimii discutată aici are la bază munca de pionierat și efortul lui George O’Neil. Acesta a scris o serie de articole pentru revista societății antroposofice și a lăsat o mulțime de notițe și studii disponibile la Steiner library.

2. Prima mea întâlnire cu gândirea inimii a avut loc prin intermediul muncii mele cu Florin Lowndes în Germania. Acesta a fost un student și prieten al lui George O’Neil.
3. Forma plantei originare poate fi găsită și în lucrarea lui F.Lowndes, *Das Erwecken des Herz-denkens* (*Freies geistesleben*, 1999)
4. vezi cartea lui Mortimer Adler „ *How to read a book*”, preferabil ediția veche. Această carte dă noi înțelesuri problemei formei și lecturii. E păcat că nu li se cere antroposoficilor și profesorilor de liceu Waldorf s-o citească.
5. Se poate da și mai multă atenție și chiar inversa punctul de vedere : Ce? (expansiune) , cum? (contractie),etc. Acest tip de inversiuni sunt des întâlnite în acest text organic. *Deseori nu există un singur punct de vedere corect.*
6. F.Lowndes, „ *Activarea chakrei inimii*”
7. M.Chekov, „ *To the Actor*”
8. Puține persoane au avut puterea să atingă acest nivel,și de multe ori lipsa lor de credință că se poate îi ține departe de această experiență. Studenții și unii prieteni de-ai mei, care nu avuseseră contact cu lucrările lui Steiner, pare că au vigoarea necesară pentru asta. Uneori mă întreb dacă nu cumva o persoană care a avut contact prea mult cu opera lui Steiner nu-și pierde vitalitatea.
9. În unele seminarii, F.Lowndes a făcut exerciții cu cele două Prefețe pe care le-a suprapus
10. Aceste instrucțiuni au la bază diverse exerciții pe care F.Lowndes le-a dat grupului nostru de studiu mulți ani. Eu le-am optimizat de-a lungul anilor astfel încât să se potrivească nevoilor grupurilor individuale.
11. Vezi „*Activarea chakrei inimii*” pentru sugestii despre cum să se facă exercițiul folosind un creion.
12. „*Calendarul sufletului*” a fost cercetat pentru formele sale organice de Lowndes și O’Neil. Ei au chiar și propria lor traducere. Recent, a mai lucrat asupra acestui subiect Gerard Reilly.
13. Majoritatea moștenirii lui O’Neil se află la Florin Lowndes,inclusiv notele sale personale.Până acum acestea nu au fost făcute publice.
14. GA 95,conferința din 02.09.1906
15. GA 107 Ființa omului și evoluția sa viitoare
16. GA 184
17. GA 26
18. Teosofia rozicruciană
19. Evanghelia lui Ioan
20. GA 282 conferința din 079.09.1924
21. Conferința din 31.07.1915
22. GA115 27.10.1909
23. conferința din 17.02.1907
24. GA 176 Aspecte ale evoluției umane
25. GA 350
26. Centre inițiatice și centre de misterii

27. GA 119 conferința 29.03.1910 Macrocosmos,microcosmos
28. Știința ocultă
29. GA 35,conferința 16.10.1916
30. GA 307, 17.08.1923
31. Cum il poate regăsi omenirea pe Christos,01.01.1919
32. Citirea ocultă și ascultarea ocultă.06.10.1914
33. Calea cunoașterii superioare, 26.11.1921
34. GA 257 Înființarea Societății Antroposofice, 06.02.1923